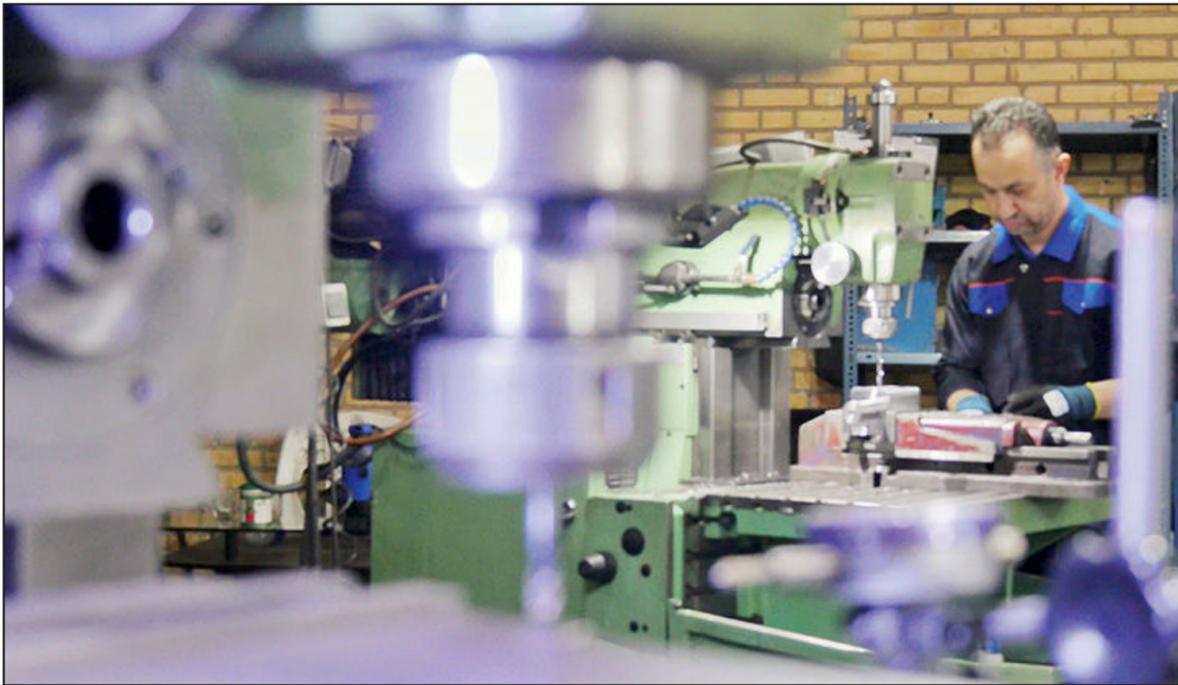

برنامه دولت برای آینده صنعت

بهره‌وری همه چیز است

دکتر مهرداد کیاری
استاد اقتصاد دانشگاه اتاوا

تولید ناخالص داخلی (GDP) شاید مهم‌ترین شاخص اندازه و سلامت کلی یک اقتصاد باشد. برای اندازه‌گیری پیشرفت کشورها در طول زمان، اقتصاددانان معمولاً بر تولید ناخالص داخلی واقعی سرانه تمرکز می‌کنند. نرخ رشد تولید ناخالص داخلی سرانه از کجا می‌آید؟ اقتصاددانان رشد بهره‌وری را عامل اصلی و بلندمدت رشد تولید ناخالص داخلی واقعی سرانه می‌دانند. همان‌طور که برنده جایزه نوبل، پال کروگمن، در کتاب خود صبر انتظارات کاهش‌یافته (۱۹۹۷) اشاره می‌کند: «بهره‌وری همه چیز نیست، اما در بلندمدت تقریباً همه چیز است.»

جایزه نوبل اقتصاد امسال به سه اقتصاددان-جوئل موکیر (نصف جایزه) و فیلیپ آگیون و پیتر هاوزیت (هر کدام یک‌چهارم) - اهدا شد که کارشان، همراه با مقاله پیشگامانه پل رومر در سال ۱۹۹۰ (رومر جایزه نوبل ۲۰۱۸ را بابت آن دریافت کرد)، در سه تا چهار دهه اخیر درک ما از منشأ رشد مدرن و چگونگی شکستن هزاران سال رکود در رفاه و دستیابی به افزایش پایدار تولید ناخالص داخلی واقعی سرانه را به طور چشم‌گیری ارتقا داده است.

سوال اصلی اقتصاد ایران امروز این است که چگونه می‌توان رشد پایدار را محقق کرد و رفاه جمعیت را افزایش داد. البته، این سوال بسیار پیچیده است و برای بررسی درست آن به حداقل ده‌ها و بلکه صدها صفحه نیاز است. با این حال، من در اینجا بر اساس دانش و درک خودم از این حوزه و مطالعات مربوطه، چند سناریو ارائه می‌کنم. تحلیل دقیق ادبیات و داده‌هایی که برای اقتصاد ایران به آنها رجوع داده‌ام، در مقاله موجود در صفحه گوگل من قابل دسترسی است.

بسیاری از ایرانیان-هم اقتصاددانان و هم غیر اقتصاددانان- اعتقاد دارند که عامل اصلی جلوگیری از رشد اقتصاد ایران، تحریم‌هاست و به همین دلیل ایران نمی‌تواند به درستی رشد کند یا توسعه پایدار داشته باشد. اما این باور نادرست است و در تضاد کامل با دانش پیشرفته اقتصاد رشد قرار دارد. البته تحریم‌ها تأثیر منفی و قابل توجهی بر اقتصاد ایران داشته‌اند، همان‌طور که در نوشته خودم که در بالا اشاره شده است، آثار آن را می‌توان در عملکرد رشد اقتصادی ایران در طول ۱۵ سال گذشته دید. اما مشکلات اصلی جای دیگری است. ایالات متحده در ادبیات رشد به عنوان مرز پیشرفت در نظر گرفته می‌شود، به این معنا که برای بیشتر قرن گذشته، پیشرو در رشد بهره‌وری و نوآوری بوده و همچنین طی ۱۰۰ سال گذشته به‌طور مداوم بالاترین تولید ناخالص داخلی واقعی سرانه را در میان اقتصادهای پیشرفته داشته است. فرض کنید بخواهیم به این سوال پاسخ دهیم: عوامل اصلی توضیح‌دهنده پایین بودن درآمد واقعی سرانه ایران نسبت به آمریکا چیست؟ از تولید ناخالص داخلی واقعی، بهره‌وری همان سطح درآمد سرانه آمریکا چه کارهایی باید انجام دهد؟ برای پاسخ به این سوال، اقتصاددانان رشد، روش‌شناسی‌ای به نام «حسابداری توسعه» بسط داده‌اند که بررسی می‌کند، آیا تفاوت در تولید ناخالص داخلی سرانه ناشی از تفاوت در سرمایه‌فیزیکی، نیروی کار یا چیزی به نام بهره‌وری کل عوامل (TFP) است، بخشی از تفاوت که با نیروی کار و سرمایه به تنهایی توضیح داده نمی‌شود.

با استفاده از یکی از مهم‌ترین مجموعه داده‌ها در اقتصاد رشد- جدول جهانی پنن (Penn World Table) یا PWT- تالاری کرده‌ام به این سوال برای اقتصاد ایران پاسخ دهم. این پایگاه داده که به‌طور گسترده مورد استفاده قرار می‌گیرد، داده‌های تولید ناخالص داخلی واقعی، بهره‌وری و موجودی سرمایه بیش از ۱۸۰ کشور از سال ۱۹۵۰ تاکنون ارائه می‌دهد. این مجموعه داده ابتدا در دانشگاه پنسیلوانیا و با استفاده از روش‌های قدرت خرید همسان (PPP) توسعه‌یافته و اهمیت آن در این است که امکان مقایسه دقیق عملکرد اقتصادی و سطح زندگی بین کشورها را بدون تحریف نرخ ارز فراهم می‌کند و از تحقیق تجربی دقیق در اقتصاد رشد، تحلیل سیاست‌ها و توسعه بین‌المللی پشتیبانی می‌کند.

نتایج حسابداری توسعه نشان می‌دهد که برخلاف باور بسیاری، سرمایه فیزیکی- سرمایه‌گذاری- تقریباً هیچ نقشی در توضیح فاصله گسترده درآمد سرانه بین ایران و آمریکا طی سه دهه گذشته ندارد. حدود ۳۰ تا ۴۰ درصد از این فاصله به واسطه سرمایه‌های مختلف جمعیت است و کیفیت سرمایه انسانی را که عامل بسیار مهمی است، اندازه نمی‌گیرد. اگر این مساله به درستی لحاظ شود- که به دلیل کمبود داده‌های قابل اعتماد و ذاتاً ذهنی بودن موضوع دشوار است- نقش سرمایه انسانی در توضیح این تفاوت احتمالاً به طور قابل توجهی افزایش می‌یابد. در واقع، کیفیت سرمایه انسانی و بهره‌وری کل به شدت با یکدیگر مرتبط هستند.

در اینجا است که مهم‌ترین بینش ادبیات رشد در ۲۵-۲۰ سال گذشته مطرح می‌شود. نکته محوری این بینش کلیدی این است که تخصیص نادرست در سطح خرد، در نهایت به تفاوت‌های بهره‌وری در سطح کلان منجر می‌شود و باعث زیان‌های بزرگ تولید، به‌ویژه در اقتصادهای کمتر توسعه‌یافته مانند ایران می‌شود.

سال‌های دور از «کار»

طبق آمار، تنها ۴۹.۳ درصد از دانش‌آموختگان سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۳۹۹ شاغل بوده‌اند...

صفحه ۲

راز شلوغی پاییز «شمال»

همین موضوع سبب شده تماشای تابستان، شاهد ترافیک سنگین در جاده‌های منتهی به شمال...

صفحه ۴

کار آفرینی بدون کارخانه

کار آنها فقط طراحی، پرندسازی و فروش است. این روش هزینه تولید را برای این شرکت‌ها کاهش می‌دهد...

صفحه ۶

برنامه دولت برای آینده صنعت

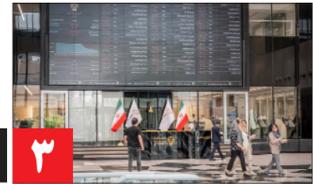
کریم حسن پور - وزیر صمت به تازگی از تدوین برنامه راهبردی صنعت با مشارکت بخش خصوصی خبر داده است. تهیه این برنامه تحت عنوان «سند راهبردی ملی پیشرفت صنعتی و ارتقای زنجیره‌های ارزش کشور» تکلیف برنامه هفتم پیشرفت بوده است.

طبق بند ۴ ماده ۴۸ برنامه هفتم، وزارت صمت با همکاری دستگاه‌های ذی‌ربط مکلف شده است این سند را بر مبنای معیارهای آمایش سرزمین و توسعه متوازن، نفی خام‌فروشی و تکمیل زنجیره‌ها، تحریک‌بخشی به صادرات و انتشار فناوری‌های نوین با تکیه بر مزیت‌ها و اولویت‌های کشور تهیه و آن را به تصویب هیات وزیران برساند. در همین زمینه معاون وزیر صمت با بیان اینکه این سند به تصویب هیات وزیران رسیده و از ضمانت اجرا برخوردار است، می‌گوید صرفاً برش‌های استانی این سند باقی مانده است که باید به تأیید شورای عالی آمایش برسد. شجاعی با اشاره به تفاوت‌های مهم این سند با سندهای متعددی که قبلاً تدوین شده است، اذعان کرد که این سند راهبردی ملی پیشرفت صنعتی را «نقش‌آفرینی ایران در زنجیره‌های اولویت‌دار منطقه‌ای» اعلام کرد و از انجم نهاد‌های مرتبط برای اجرای این سند خبر داد. فلان بخش خصوصی که به عنوان طرف مستورد در نگارش این سند بوده‌اند نیز از آمادگی برای تحقق اهداف سند در نظر می‌گیرند. به اعتقاد آنها نیاز به بازنگری جدی در ساختارهای توسعه صنعتی وجود دارد و در این رابطه باید تصمیمات سخت اتخاذ شود. یکی از اعضای هیات نمایندگان اتاق ایران می‌گوید برای ورود به زنجیره‌های ارزش منطقه‌ای و جهانی در شرایط تحریم، می‌توان ۹۰ درصد تولید را در داخل کشور انجام داد، سپس با ایجاد پایگاه‌های منطقه‌ای در کشورهای همسایه به تکمیل تولید و حضور در زنجیره‌ها با پرچم این کشورها پرداخت.

تدوین سند از سیاستگذاری تا اجرا

سعید شجاعی، معاون برنامه‌ریزی و توسعه محیط کسب و کار وزارت صمت در گفت‌وگو با «دنیایاقتصاد» گفت: تدوین «سند راهبردی ملی پیشرفت صنعتی و ارتقای زنجیره‌های ارزش کشور» ذیل بند ۴ ماده ۴۸ قانون برنامه هفتم توسعه تعریف شده است. طبق این ماده، وزارت صمت، معدن و تجارت مکلف شده این سند را تدوین و اجرا کند. بر همین اساس، سند راهبردی ملی پیشرفت صنعتی با همکاری بخش خصوصی و نهادهایی که پیش‌تر در کشور تجربه تدوین اسناد صنعتی داشتند، تهیه شد و شهریور امسال به تصویب دولت رسید. شجاعی افزود: در این سند، جهت‌گیری‌های کلی صنعت و اولویت‌ها مشخص شده و ذیل آن، برش‌بخشی هر اولویت نیز در حال تدوین است که مراحل نهایی خود را طی می‌کند. مهم‌تر از همه، برش استانی سند است که آن هم در حال انجام است و اگر اتفاق خاصی رخ ندهد، به زودی آماده خواهد شد. برش استانی باید در شورای عالی آمایش به تصویب برسد و پیش‌بینی ما این است که تا پایان سال، این بسته برای ارائه به شورای عالی آمایش آماده شود. برای اولین بار بعد از انقلاب، یک بسته سیاست صنعتی داریم که متناسب با آمایش سرزمین از سیاست کلان شروع می‌شود و به سطح اجرا و پروژه می‌رسد.

وی در ادامه گفت: در تدوین برش‌های استانی از آمایش صنعتی که توسط موسسه مطالعات بازرگانی تهیه شده، ظرفیت‌های استان‌ها، مصوبات سازمان برنامه و بودجه، جلسات نخبگان و بازدیدهای استانی استفاده شده است. هدف این است که هر استان بتواند در حوزه صنعت چه مأموریتی دارد و تمرکز آن بر کدام زنجیره و کدام حلقه از زنجیره ارزش است. برای مثال، ممکن است در استان آذربایجان شرقی، زنجیره خودروسازی و در استان‌های دیگر زنجیره معدن و صنایع معدنی اولویت داشته باشد. این تمرکز، متناسب با سند راهبردی ملی و با نگاه

هراس بورس از سقف تاریخی

امضای قراردادها بزرگ‌ترین طرح

اوسمار به جوان‌ها اعتماد می‌کند؟

ریل‌ها و اجرای این سند طی دو تا سه سال باید گذار از خام‌فروشی و تقویت نقش آفرینی کشور در زنجیره‌های ارزش منطقه‌ای رخ دهد. البته این اتفاق به شرط ثبات و فراهم بودن ملزومات اجرایی قابل تحقق است. معاون برنامه‌ریزی و توسعه محیط کسب و کار وزارت صمت گفت: طبق قانون و وظیفه ملی حتی در زمان تشدید بحران‌ها باید همچنان مسیر توسعه برقرار بماند. خوشبختانه در حال حاضر وزارت اقتصاد، بانک مرکزی و وزارت صمت در این موضوع کاملاً هم نظر هستند. این موضوع که حاکی از هماهنگی برای اجرا است، نقطه قوت است و این امیدواری را ایجاد می‌کند که در شرایط موجود هم می‌توان به توسعه فکر کرد و پایبند برنامه بود.

علیرضا کلاهی صمدی، عضو هیات نمایندگان اتاق ایران در گفت‌وگو با «دنیای اقتصاد» گفت: در جریان تدوین سند راهبردی پیشرفت صنعتی با بخش خصوصی مشورت شده است، اما این که در نهایت چقدر برنامه پخته‌ای از آن بیرون آمده، مشخص نیست. وی در پاسخ به این سوال که آیا تدوین این سند می‌تواند به تولید کمک کند، گفت: ما به نیاز به بازنگری جدی در ساختار توسعه صنعتی کشور و مشوق‌های آن داریم. تا به امروز، سیگنال‌های غلطی ارسال شده است که یک مورد مربوط به ساختار مشوق‌ها مانند وام آسان و وزارت صمت در این موضوع کاملاً هم نظر ربطی به نتیجه نداشته و فقط منتهی به احداث بوده است. از طرف دیگر، ممنوعیت واردات در حوزه لوازم خانگی و برخی حوزه‌های دیگر صرفاً باعث تعدد بیش از اندازه واحدها شده است. کلاهی صمدی توضیح داد: در گذشته تنها مزیت نسبی صنعت در ایران انرژی بود که دیگر وجود ندارد. هم قیمت‌ها افزایش یافته و هم پایداری تأمین وجود ندارد. انرژی ارزان منجر به توسعه متوازن و بیش از حد صنایع منبغ‌محور (تولید مواد اولیه و خام) با کمترین ارزش افزوده ممکن شد. در حوزه پتروشیمی، فاصله بین بهای وارداتی و صادراتی ما چهار به یک است، یعنی متوسط صادرات ما یک‌چهارم واردات ما است. قیمت‌های صادراتی ما بین ۲۵ تا ۴۰ درصد کمتر از عربستان سعودی، یک سوم کره‌جنوبی و یک‌دهم آلمان است.

وی اضافه کرد: از طرف دیگر شاهد این هستیم که در نقشه توسعه صنعتی کشور یک جهش وجود دارد، اما وسط این زنجیره‌ها خالی مانده است. پله اول شاید خوب بوده، اما سرمایه‌گذاری ناگهانی انجام شده و وسط زنجیره‌ها خالی مانده است. وقتی این وضعیت را با کشورهایی که دارای درهم‌تندگی بسیار بالای زنجیره‌های ارزش می‌کنیم، مقایسه می‌کنیم، می‌بینیم ما تعداد زیادی واحد تولید محصولات نهایی داریم که عمدتاً مونتاژکار هستند. این صنایع در سایه ممنوعیت واردات و در دوره‌ای با دریافت ارز نیمایی که ۲۰ تا ۳۰ درصد بهای واقعی بوده سرپا مانده‌اند. اساساً چند صد واحد تولید لوازم خانگی، بیش از صد واحد تولید خودرو و ۲۰ واحد تولید موبایل، مونتاژی هستند و ارزش افزوده و فناوری خاصی در اختیار ندارند.

عضو هیات نمایندگان اتاق ایران گفت: برای اصلاح این وضعیت باید اولویت‌ها مشخص شود. وقتی اولویت همه چیز باشد، در واقع هیچ چیز اولویت نیست. برای اصلاح وضعیت فعلی صنعت ایران که وسط آن خالی مانده، باید زنجیره‌ها به‌صورت منطقی و متوازن توسعه پیدا کند. مشوق‌ها باید هدفمند و به نقاط خاصی داده شود و مبتنی بر نتیجه و خروجی‌محور باشند. اصلی‌ترین ملاک باید صادرات‌محور بودن صنایع باشد. شرکتی که وارد بازار بین‌المللی شود و محدود به بازار ایران نباشد، نشان می‌دهد که به سطح قابل قبولی از مدیریت، کیفیت و قیمت رسیده است. در این مسیر یک‌سری تصمیمات کلیدی و البته سخت‌مندی بر ادغام، بزرگ‌سازی و حتی تعطیلی واحدهای متعدد و بی‌فایده باید اتخاذ شود.

ایجاد پایگاه‌های منطقه‌ای برای دور زدن تحریم

کلاهی صمدی در خصوص تحقق اهداف سند پیشرفت صنعتی که نقش آفرینی ایران در زنجیره‌های اولویت‌دار منطقه‌ای، ترسیم شده است، گفت: این اقی می‌تواند قابل تحقق باشد، اما مشکل در این جا است که اگر در شرایط تحریمی نخواهیم کامودیتی بفروشیم و برای مثال وارد زنجیره بین‌المللی قطعات خودرو شویم که صنعت مهمی است و ایران باید روی آن تمرکز کند و عمق ساخت را افزایش دهد، نیاز به پیش‌نیاز اساسی دارد که آن هم دریافت فرآیندهای احراز کیفیت از خودروسازهای منطقه‌ای و بین‌المللی است. واقعیت این است که با برند ایرانی این کار ممکن نیست. به نظر من، شرکت‌های توانمند ما باید تشویق شوند و امکاناتی برای آنها فراهم شود تا بتوانند پایگاه‌های منطقه‌ای خارج از ایران برای مثال در عمان یا ترکیه ایجاد کنند.

تفاوت‌های عمده با سندهای قبلی

به گفته معاون وزیر صمت، این سند با سندهای پیشین دو تفاوت مهم دارد که شامل ضمانت اجرا و الگوی مأموریت محور بودن آن است. برای نخستین بار در کشور، یک سند راهبردی صنعتی داریم که در دولت مصوب شده، به تصویب مرجع قانونی رسیده و ضمانت اجرایی دارد. پیش از این، اسناد متعددی در حوزه صنعت تدوین شده بود، اما هیچ‌کدام به قانون یا مصوبه‌ای در سطح دولت تبدیل نشده بودند. از این پس، طبق قانون تمامی سیاست‌ها از جمله سیاست‌های تجاری، ارزی و صنعتی باید با این سند منطبق باشند طبق تصریح ماده ۴۸ این سند مبنای کلی تصمیم‌گیری‌ها، آیین‌نامه‌ها، بخشنامه‌ها و حمایت‌های مالی، بانکی، تعرفه‌ای و واگذاری زمین خواهد بود و هرگونه مقررات مغایر با آن ممنوع است. بر این اساس، نظام بانکی، وزارت اقتصاد و بانک مرکزی مکلف به همراهی با اولویت‌های تعیین‌شده در سند هستند و حمایت‌ها نیز با اولویت‌دهی هدفمند می‌شود.

وی گفت: علاوه بر این در این سند، الگوی مأموریت‌محور اعمال شده است. این الگو صرفاً در سطح سیاستگذاری باقی نمی‌ماند و تا سطح اقدام و پروژه پیش می‌رود. رویکردهای کلی سیاست‌ها و ساختار نهادی مصوب شده و جهت‌گیری وزارتخانه بر اساس آن پایه‌گذاری و ریل‌گذاری‌هایی نیز انجام شده تا به سطح پروژه برسیم. الگویی که در این سند به کار گرفته شده، حاصل آسیب‌شناسی اسناد قبلی است. بسیاری از اسناد گذشته بر مبنای ایده‌آل‌ها تدوین شده بودند و با واقعیت‌های میدان فاصله داشتند. تفاوت الگوی مأموریت‌محور در این نکته است که ما از چالش‌های واقعی بخش صنعت شروع می‌کنیم، چالش‌ها را شناسایی و برای رفع هر چالش، یک مأموریت مشخص تعریف می‌کنیم. برای پیشبرد هر مأموریت، نقش بخش‌های مختلف، چه از نظر رشته فعالیت و چه از نظر ساختار نهادی، مشخص شده و حتی پروژه‌های مشخصی تعریف شده‌اند تا مأموریت‌ها محقق شوند. شجاعی تصریح کرد: در گام اول تمرکز ما بر شناسایی و مدیریت چالش‌هایی مانند ناترازی انرژی، ناترازی آب، مسائل زیست‌محیطی، عقب‌ماندگی صنعت، خام‌فروشی و عدم توسعه زنجیره‌های ارزش بود. در کنار مدیریت وضع موجود، نگاه توسعه‌ای و آینده‌محور نیز از جمله توجه به فناوری‌های نوین در آن لحاظ شده است. بنابراین شالوده این سند تلفیقی از مدیریت وضع موجود و نگاه توسعه‌ای رو به آینده است.

چشم‌انداز سند راهبردی پیشرفت صنعتی

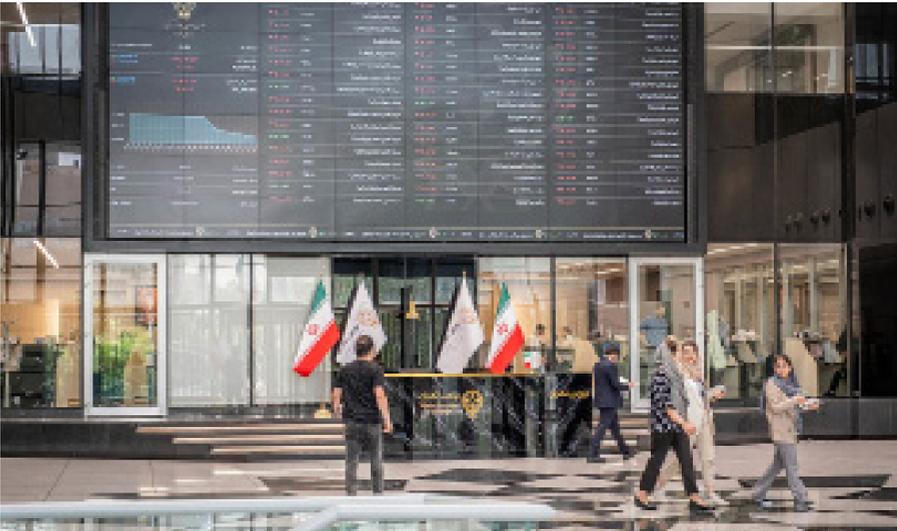
شجاعی در ادامه گفت: اجرای سطح اول سند که ریل‌گذاری در برخی زنجیره‌ها بوده آغاز شده و به دفا تر تخصصی وزارتخانه ابلاغ شده است. اما اجرای سطح استانی، از سال آینده آغاز خواهد شد. ما همیشه یک استراتژی نانوشته داشتیم که طبق آن کشور به خام‌فروشی و منبع‌محوری عادت کرده و مبنای صنعتی هم بر پایه آن شکل گرفته است. چشم‌انداز سند راهبردی صنعت، نقش آفرینی ایران در زنجیره‌های اولویت‌دار منطقه‌ای در یک دهه آینده است. این افق نه کاملاً ایده‌آل‌گرایانه و دور از دسترس و نه سطحی است. این چشم‌انداز با توجه به شرایط فعلی کشور و با انجم نهادی و سیاستی، قابل تحقق به نظر می‌رسد. ما قرار نیست توسعه را به شکل گذشته ادامه دهیم، بلکه حرکت به سمت توسعه زنجیره‌ها مدنظر است. با تغییر

در این بین بیشترین تولید آبی‌بوشان به خصوص به گروه پروا اختصاص دارد که در حال حاضر فقط بز و ۲۰۷ از این خانواده به تولید می‌رسد.

هراس بورس از سقف تاریخی

فرحناز نعمتی – شاخص بورس در حالی که به یک قدمی سقف تاریخی رسیده بود، با هجوم فروشنده‌ها همراه شد. با وجود آنکه تالار شیشه‌ای در آغاز معاملات روز شنبه، سبز پوش بود.

فشار عرضه‌ها در ساعات پایانی باعث شد تا نماگر اصلی با افت ۰۰۰۵ درصدی به کار خود پایان دهد. بر اساس روند تکنیکال، احتمال اصلاح موقت شاخص تا مرز ۳ میلیون واحد وجود دارد. اما از آنجاکه متغیرهای بنیادی در حمایت از بازار سهام قرار دارند، شانس عبور شاخص از سقف تاریخی وجود دارد. باید دید طناب‌کشی عرضه و تقاضا چگونه مسیر بازار را در روزهای آتی مشخص خواهد کرد.

عاطفه چوپان: بازار سرمایه در نخستین روز کاری هفته، با نمایی دوگانه و رفتاری هیجانی به استقبال معاملات رفت. در ساعات ابتدایی، شاخص‌های اصلی بورس با موجی از تقاضا و رشد عمومی نمادها سبزپوش شدند؛ تا حوالی ساعت ۱۱، نشانه‌های صعودی در اغلب گروه‌ها به چشم می‌خورد و حتی برخی تحلیلگران بر این اساس از ادامه روند مثبت در نیمه دوم آبان سخن گفتند. اما ورق ناگهان برگشت. از نیمه دوم بازار به بعد، فشار عرضه‌ها شدت گرفت و در نهایت بیش از ۵۷ درصد نمادها در محدوده منفی تابلو روز خود را به پایان رساندند. این چرخش ناگهانی در نهایت باعث شد کار برای نماگر اصلی در

محدوده منفی و برای نماگر دوم بازار کمی مثبت به پایان برسد. اگرچه گروهی از کارشناسان علت این تغییر فاز ناگهانی را «عرضه‌های تکنیکال» در محدوده‌های مقاومتی می‌دانند، اما عده‌ای دیگر از فعالان بازار، ریشه نوسان شنبه را در انتشار برخی اخبار منفی پیرامون گروه فولادی‌ها و نگرانی از سیاست‌های جدید جست‌وجو می‌کنند. با این حال، نگاهی دقیق‌تر به جزئیات معاملات نشان می‌دهد که بازار در لایه‌های زیرین خود هنوز نشانه‌هایی از تحرک و امید دارد. ارزش بالای معاملات خرد، حضور پرنگ خریداران در صف‌های ابتدایی و چرخش سریع نقدینگی میان گروه‌ها، حاکی از آن است که ریزش دبروز بیش از آنکه نشانه خروج سرمایه باشد، نوعی اصلاح طبیعی و سیو سود پس از چند روز رشد محسوب می‌شود. به بیان دیگر، بازار هنوز در فاز انتظار و نه بی‌اعتمادی قرار دارد.

آنچه در بورس شنبه گذشت

بازار سرمایه کار خود را در اولین روز هفته با رفتاری پرنوسان و هیجانی آغاز کرد. شاخص کل بورس در نهایت با افت ۰۰۰۵ درصدی کار خود را در محدوده

تومان خروج سرمایه در رتبه دوم قرار گرفتند. نکته قابل توجه آنکه محصولات شیمیایی نیز که در روزهای گذشته برای مدتی طولانی لیدر بازار بودند، این‌بار با ۵۵میلیارد تومان خروج پول مواجه شدند. تحلیلگران علت اصلی این چرخش را در سیو سود سهامداران این گروه‌ها پس از رشدهای متوالی اخیر جست‌وجو می‌کنند.

درخشش دوباره دارویی‌ها در غیاب لیدرهای سنتی

در غیاب گروه‌های بزرگی مانند شیمیایی، دارویی‌ها بار دیگر در مرکز توجه سرمایه‌گذاران قرار گرفتند و با جذب ۰میلیارد تومان پول حقیقی، در صدر فهرست صنایع با بیشترین ورود نقدینگی ایستادند. پس از آن، گروه کاشی و سرامیک و همچنین نساجی نیز هر یک با بیش از ۰میلیارد تومان ورود سرمایه عملکرد مثبتی را ثبت کردند؛ موضوعی که از چرخش موقت نگاه بازار به سمت صنایع کوچک‌تر و کمتر رشدکرده حکایت دارد.

ارزش معاملات و برداشت تحلیلی

در مجموع، ارزش کل معاملات بازار به ۱۴ هزار و ۸۸۳میلیارد تومان رسید و بازار روز شنبه با ۴۹۶میلیارد تومان خروج پول حقیقی به کار خود پایان داد. با وجود آنکه شاخص کل در محدوده منفی بسته شد، اما نکته قابل توجه آن بود که ارزش سفارش‌های خرید با ثبت بیش از ۲ همت از سفارش‌های فروش پیشی داشت و در مجموع حدود ۱۲۰۰میلیارد تومان تقاضای مزاد خرید نسبت به فروش در سامانه معاملات ثبت شد. تحلیلگران این موضوع را در کنار ارزش معاملات مطلوب و پویایی نقدینگی نشان‌های از مقاومت بازار در برابر فشار فروش ارزیابی می‌کنند و منفی روز شنبه را بیشتر در حد اصلاح جزئی پس از چند روز رشد متوالی می‌دانند. به اعتقاد کارشناسان، تا زمانی که جریان پول حقیقی به‌طور کامل از بازار خارج نشده و ارزش معاملات در سطوح فعلی حفظ شود، احتمال بازگشت مجدد شاخص به مدار صعودی در روزهای آتی وجود دارد.

خبر منفی برای فولاد

تحلیل‌ها حاکی از آن است که یکی از دلایل اصلی عرضه در صف خرید نمادهای فولادی در معاملات روز شنبه، انتشار خبر مربوط به تغییر در سیاست ارزی این صنعت بوده است. خبر عرضه ارز این گروه در تالار دوم تکذیب و اعلام شد این موضوع به صورت مرحله‌ای انجام می‌شود. به گفته دبیر انجمن تولیدکنندگان فولاد ایران، با عرضه ارز کل زنجیره فولاد در تالار دوم مرکز مبادله ارز و طلا، درآمد فولادسازان از محل فروش ارز حدود ۱۰ درصد-رقمی بسیار کمتر از انتظار سهامدارن – افزایش خواهد یافت. وی همچنین از اجرای پلکانی عرضه ارز صادراتی فولاد در این تالار خبر داد؛ اقدامی که به گفته فعالان بازار، می‌تواند در کوتاهمدت بر جریان نقدینگی و نرخ‌های تسعیر شرکت‌های فولادی اثر گذار باشد.

با این حال، تحلیلگران بازار سرمایه معتقدند که در ارزیابی اثر این تصمیم بر سودآوری فولادسازان باید احتیاط بیشتری به خرج داد، چراکه برآوردهای اولیه بازار از میزان تعدیل سود این گروه بسیار بالاتر از ارقام اعلام‌شده توسط انجمن بوده است. در همین زمینه، گزارش دیگری نیز از سوی رسانه‌های اقتصادی منتشر شد که ابعاد کلان‌تری از این تصمیم را نشان می‌دهد. بر اساس این تحلیل، انتقال ارز فولاد به تالار دوم می‌تواند دستور زنجیره صنعت را از حدود ۲۱۷ همت به ۳۲۸ همت برساند. کارشناس هشدار می‌دهند که اجرای چنین سیاستی در کنار مزایای ارزی و سودآوری کوتاهمدت، می‌تواند در افق بلندمدت بر نرخ تورم و ساختار هزینه صنایع اثر گذار باشد. به گفته آنان، برای جلوگیری از آثار تورمی احتمالی، لازم است دولت و نهادهای ناظر بازار سرمایه با رویکردی تدریجی و هماهنگ نسبت به اجرای این تصمیم اقدام کنند.

آغاز نوسان در کانال ۳میلیون

احمد اشتیاقی، تحلیلگر بازار سرمایه، در گفت‌وگو با «دنیای اقتصاد» با اشاره به روند معاملات روز جاری اظهار کرد: «بازار روز گذشته تا حد زیادی ادامه‌دهنده همان فاز صعودی هفته گذشته بوده؛ فازی که محور اصلی آن بحث انتقال ارز شرکت‌های فولادی به بازار مبادله دوم و همچنین خبر تخفیف در نرخ گاز بود. این دو عامل در روزهای اخیر موجب افزایش اقبال به سهام صنایع پتروشیمی و فولادی، به‌ویژه شرکت‌های صادراتمحور شدند و روندی مثبت را در معاملات شکل دادند.» او ادامه داد: «با این حال، شنبه شاهد بدبینی که در نماد لیدر گروه فولادی، یعنی فولاد مبارک، به صف خرید سنگین عرضه شد و همین موضوع باعث شد تا بازار به‌صورت کلی روندی نزولی به خود بگیرد. بسیاری از نمادهایی که در روزهای اخیر رشد قابل‌توجهی را تجربه کرده بودند.

روز گذشته با فشار عرضه مواجه شدند و بخشی از سودهای کوتاهمدت در بازار شناسایی شد.» اشتیاقی با اشاره به محدوده‌های تکنیکی شاخص کل گفت: «در قابل تحلیلی روز گذشته اشاره کردم که شاخص در محدوده ۳میلیون و ۴۰۰ هزار واحدی با مقاومت جدی روبه‌رو خواهد شد. در حال حاضر، با توجه به رشدهای قبلی و سیو سود صندوق‌های اهرمی، بعید است بازار بتواند به‌سرعت از این محدوده عبور کند. به نظر می‌رسد بازار در مقطع فعلی وارد دوره‌ای از نوسانات محدود و اصلاح تدریجی شود.» وی در توضیح وضعیت فعلی بازار افزود: «با وجود رشد تاخیری برخی از نمادها و سیو سودهای که انجام شده، انتظار می‌رود بازار برای مدتی در یک شرایط نسبتاً دشوار برای رشد پرشتاب قرار بگیرد. با این حال، بر اساس متغیرهای بنیادی، می‌توان گفت تک‌گفت شاخص در محدوده ۳میلیون و ۱۰۰ هزار واحدی تثبیت می‌شود و سقف آن نیز در حوالی ۳میلیون و ۴۰۰ هزار واحد قرار خواهد گرفت. در واقع، بازار در این بازه نوسانی به‌صورت رفت و برگشتی حرکت خواهد کرد.»

این تحلیلگر بازار سرمایه همچنین درباره وضعیت نقدینگی گفت: «حجم معاملات روز گذشته عدد قابل‌توجهی بود و به حدود ۱۴۵۰۰میلیارد تومان رسید؛ اما انتظار نمی‌رود که این حجم در روزهای آتی تکرار شود. به نظر می‌رسد که حجم معاملات به‌تدریج به محور ۱۰ هزار میلیارد تومان نزدیک شود. در صورتی که این سطح حفظ شود، بازار در وضعیت نسبتاً پائین‌ی باقی خواهد ماند؛ اما اگر حجم معاملات به زیر این سطح کاهش یابد، احتمالاً اصلاح زمانی طولانی‌تری را تجربه خواهیم کرد.» او در پایان تأکید کرد: «در کنار این عوامل، نباید از نرخ سود ۳۵ درصدی صندوق‌های با درآمد ثابت و ابهامات مربوط به مالیات بر عایدی سرمایه و همچنین معضل ناترازی انرژی غافل شد. این موارد همچنان سایه‌ای از تردید را بر سر بازار نگه داشته‌اند و تا زمانی که این چالش‌ها برطرف نشود، منتظر افزایش قدرتمند صعودی در بازار سهام را داشت.»

افت قیمت در اولین روز کاری هفته می‌تواند نشان‌دهنده تعدیل انتظارات کوتاهمدت معامله‌گران باشد؛ به‌ویژه پس از جهش‌های متوالی در هفته گذشته. برخی فعالان این افت را ناشی از کاهش تقاضای نقدی و مداخله عرضه‌کنندگان در بازار عنوان می‌کنند. درحالی‌که گروهی دیگر آن را اصلاح طبیعی پس از رشدهای سریع اخیر می‌دانند. از سوی دیگر، به نظر می‌رسد که بخشی از تقاضای ارز مسافرتی و ارز زیارتی نیز کمتر از گذشته شده است.

در کنار این موضوع، برخی فعالان بازار معتقدند که انتشار خبر دعوت رسمی گروه ویژه اقدام مالی (FATF) از رئیس مرکز اطلاعات مالی کشور برای مذاکره حضوری، پس از شش سال، نیز ممکن است بر افت قیمت اثر مؤثر بوده باشد. ایران در ماه‌های اخیر تلاش‌هایی برای خروج از فهرست سیاه FATF آغاز کرده و در گام نخست، کنوانسیون پول‌مو چندی قبل در مجمع تشخیص مصلحت نظام تصویب شد. همچنین تودیع این سند نزد این اسناد سازمان ملل متحد در دستور کار وزارت امور خارجه قرار گرفته و فرآیند تصویب کنوانسیون CFT نیز در حال پیشگیری است.

با این وجود برخی کارشناسان تأکید می‌کنند که هنوز برای خروج ایران از لیست سیاه گام‌های زیادی باید برداشت. در کنار این موضوع، گمانه‌زنی‌ها درباره احتمال آغاز مجدد مذاکرات ایران و آمریکا نیز فضای روانی بازار را تحت‌تاثیر قرار داده است.

رونق عرضه‌های اولیه در هند؛ موتور تازه رشد اقتصادی

است و خطر سرایت مالی وجود ندارد.

با این حال، تمام عرضه‌های اولیه منجر به جذب سرمایه جدید برای تولید نمی‌شوند. آمارها نشان می‌دهد حدود دو سوم IPOهای امسال در قالب «عرضه برای فروش» بوده‌اند؛ به این معنا که سهامداران فعلی بخشی از دارایی خود را نقد کرده‌اند و منابع تازه‌ای وارد شرکت نشده است. با این وجود، تحلیلگران معتقدند چنین عرضه‌هایی نیز برای اقتصاد مفیدند، زیرا به صندوق‌های سرمایه‌گذاری خطرپذیر و خصوصی اجازه می‌دهد از سرمایه‌گذاری‌های قبلی خارج شوند و منابع خود را به سمت استراتژی‌های جدید هدایت کنند. شایان‌لنرا سینگ از شرکت سرمایه‌گذاری «پیک ایکس وی» در این باره می‌گوید: «رونق بازار عرضه‌های اولیه هدیه‌ای بزرگ برای اکوسیستم فناوری هند است و به سرمایه‌گذاران جسور اطمینان می‌دهد که می‌توانند در پروژه‌های بلندمدت سرمایه‌گذاری کنند.»

در عین حال، برخی شرکت‌های خارجی نیز از این شرایط برای کاهش سهم خود در بازار هند و نقد کردن سودهای اولیه‌استفاده کرده‌اند. شرکت‌های کرای «لجی الکترونیکس» و «هیوندای موتور» با عرضه بخشی از سهام واحدهای هندی خود، بخشی از سرمایه‌گذاری‌های چنددهه‌ای‌شان را آزاد کرده‌اند. همچنین سرمایه‌گذاران نهادهای خارجی امسال حدود ۱۸میلیارد دلار از بازار سهام هند خارج کرده‌اند. با این وجود، از اواخر اکتبر و هم‌زمان با گمانه‌زنی‌ها درباره احتمال توافق تجاری میان هند و آمریکا، روند خروج سرمایه منتوقف شده است.

تاریخ بازار سهام هند نیز نشان می‌دهد که رونق مالی می‌تواند پایه‌گذار تحولات اقتصادی بزرگ باشد. در قرن نوزدهم، بمبئی (مومبای کنونی) در دوران جنگ داخلی آمریکا با جذب سرمایه‌های ناشی از تحریم پنبه جنوب، به مرکز مالی منطقه بدل شد و ثروت آن دوره پایه‌گذار توسعه شهری و صنعتی شهر شد. اکنون به نظر می‌رسد رونق جدید بورس هند می‌تواند بار دیگر همان نقش تاریخی را ایفا کند؛ این بار نه به واسطه تحریم‌ها، بلکه در نتیجه ادغام گسترده‌تر هند در تجارت جهانی و اعتماد فرآینده سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی به چشم‌انداز بلندمدت این اقتصاد نوظهور.

موانع اصلی رشد طلا

این نهاد از آغاز «فصلی جدید» برای طلا سخن گفت و نظرسنجی شرکت‌کنندگان نیز افزایش حدود ۲۷ درصدی قیمت طی یک سال آینده را پیش‌بینی کرد.
با این حال، تجربه تاریخی یادآور می‌شود که پس از اوج‌گیری طلا در سال ۲۰۰۸، حدود ۹ سال طول کشید تا بازار دوباره به قله‌های مشابه برسد؛ بنابراین، روند کلی ممکن است صعودی باشد، اما پرنوسان و زمان‌بر خواهد بود. به گزارش بلومبرگ، سه سناریوی احتمالی وجود دارد که می‌تواند خوش‌بینی موجود نسبت به طلا را به چالش بکشد. نخستین سناریو بازگشت قنقار و استقلال کامل فدرال‌رزرو است. اوج اخیر قیمت طلا با تلاش دونالد ترامپ برای برکناری یک از اعضای فدرال‌رزرو همراه بوده. در صورتی که نگرانی‌ها درباره استقلال بانک مرکزی آمریکا را افزایش داد.

بورس و بانک

روزنامهٔ «مذاقتصاد»

دوشنبه ۲۷ بهمن ماه ۱۴۰۴ | شماره ۵۶۳

www.marzeghtesad.ir

♥ ریسک‌های پولی همچنان سد راه بازار

۴۰ روز تقویمی از بازگشایی بورس بعد از جنگ تحمیلی ۱۲ روزه می‌گذرد و این در حالی است که بازار تنها در سه روز موفق به جذب نقدینگی شده است. دبروز تالار شیشه‌ای بعد از یک خروج ممتد ۱۲ روزه شاهد ورود پول بوده، ورودی که البته کارشناسان مختلف تفسیر گوناگونی از علل آن ارائه می‌دهند، اما باور غالب آنها بر این است که تا بهبود میانگین ارزش معاملات نمی‌توان به بهبود وضعیت بورس امید بست.

پس از دوره‌ای طولانی از خروج نقدینگی، حالا بسیاری از نمادها به سطوح ارزندگی تاریخی خود رسیده‌اند و نشانه‌هایی از بازگشت سرمایه‌گذاران ورود نقدینگی به برخی از صنایع دیده می‌شود. تحلیل نسبت‌های مالی مانند P/E و EV/EBIT نشان می‌دهد که فشار فروش تاحدی کاهش یافته و برخی معامله‌گران تازه‌وارد در حال ارزیابی فرصت‌های جذاب قیمتی هستند. از سوی دیگر، بررسی شاخص‌های تکنیکال نیز حکایت از این‌ن دارد که بیش از ۷۰ درصد نمادها به محدوده اشباع فروش وارد شده‌اند و به سطوح حمایتی کلیدی نزدیک شده‌اند که این موضوع به‌عنوان سیگنال خرید برای نوسان‌گیران و فعالان تکنیکال مطرح شده است.

با وجود این تحولات مثبت، مهم‌ترین مانع بنیادی بازار همچنان سیاست‌های پولی گسستور است. روند افزایشی نرخ بهره و بالا رفتن هزینه‌های مالی شرکت‌ها، از یکسو فشار مضاعفی بر عملکرد مالی بنگاه‌ها وارد می‌کند و از سوی دیگر، جذابیت بل‌زده‌ی ابزارهای درآمد ثابت را افزایش داده که باعث کاهش رغبت سرمایه‌گذاری در سهام می‌شود. در بعد سیاست‌گذاری نیز موضوع واگذاری شرکت‌ها و سهام دولتی در چارچوب برنامه هفتم توسعه یکی دیگر از محورهای کلیدی برای فعالان بازار است که به‌خصوص در شرکت‌های اولویت‌دار باید با سرعت بیشتری دنبال شود.

در مجموع، بازار سرمایه ایران اکنون در نقطه‌ای حساس قرار گرفته است؛ نقطه‌ای که هرچند با فرصت‌های ارزنده‌ای همراه است، اما همچنان زیر سایه ریسک‌های سیاسی و سیاست‌های پولی قرار دارد و نیازمند تصمیمات هوشمندانه و حمایت‌های به‌موقع برای حفظ ثبات و رونق است.

ریسک‌های پولی؛ مهم‌ترین مانع بازار سهام
کامل ابراهیمیان، تحلیلگر ارشد بازار سرمایه گفت: پس از خروج پولی‌توجه نقدینگی از بازار سرمایه در هفته‌های اخیر، عمدتاً به‌دلیل تشدید ریسک‌های ناشی از تنش‌های جنگی و ابهام در خصوص چشم‌انداز اقتصادی و سیاسی کشور، بخش عمده‌ای از نمادها به سطوح ارزندگی تاریخی خود رسیده‌اند که ما شاهد ورود نقدینگی به برخی از نمادها و صنایع بعد از چندین هفته خروج نقدینگی هستیم. براساس نسبت‌بندی مهم ارزش‌یابی همچون P/E و EV/ EBIT، تجربه نشان می‌دهد که در چنین سطوحی فشار فروش کاهش یافته و بخشی از سرمایه‌گذاران جدید نیز به شناسایی و ارزیابی سهام جذاب از منظر قیمتی می‌پردازند. وی ادامه داد: از منظر تکنیکال، بررسی شاخص‌های بازار نشان می‌دهد بیش از ۷۰ درصد نمادها در محدوده اشباع فروش قرار گرفته و بسیاری به سطوح حمایتی مهم رسیده‌اند. این شرایط، سیگنال‌های خرید معناداری برای سرمایه‌گذاران نوسان‌گیر و فعالان تکنیکال صادر کرده و طی روزهای اخیر شاهد تقویت این گروه از خریداران بوده‌ایم. ابراهیمیان معتقد است مهم‌ترین ریسک بنیادی پیش‌روی بازار همچنان در حوزه سیاست‌های پولی نهفته است. او گفت: «تدام روند افزایشی نرخ بهره و نرخ بهره بین‌بانکی، از یک‌سو هزینه‌های مالی شرکت‌ها را بالا می‌برد و از سوی دیگر، با جذب‌تر کردن بازده ابزارهای درآمد ثابت، کنیزه سرمایه‌گذاری در بازار سهام را کاهش می‌دهد. این تحلیلگر ارشد

بیان کرد: در بُعد سیاست‌گذاری، یکی از محورهای مورد توجه فعالان بازار، موضوع واگذاری شرکت‌ها و سهام دولتی در چارچوب برنامه هفتم توسعه است. هرچند سیاست وزارت اقتصاد مبنی بر واگذاری اپتنا به‌سطح مدیریت و سپس در مالکیت اعلام شده، اما انتظار می‌رود این روند با سرعت بیشتری دنبال شود، به‌ویژه برای شرکت‌هایی که در اولویت قرار گرفته‌اند. وی گفت: بخشی از تنش‌های موجود در بازار سرمایه، به‌رغم محدودیت‌های ناشی از ناترازی انرژی، برخی صنایع همچون روند رو به رشد فروش ماهانه را حفظ کرده‌اند؛ موضوعی که می‌تواند نوبدبخش ارائه گزارش‌های شش‌ماهه مطلوب از سوی این گروه‌ها

در پایان تابستان باشد.
تحلیلگر گفت: بازار سرمایه در حال حاضر از منظر ارزندگی و نسبت‌بندی بنیادی در شرایط جذابی قرار گرفته است. با این حال، تا زمان کاهش ریسک‌های سیستماتیک، رفتار سرمایه‌گذاران محتاطانه باقی خواهد ماند و انتظار می‌رود جریان نقدینگی عمدتاً به سمت صنایع و نمادهایی هدایت شود که از منظر بنیادی و تکنیکال در موقعیت برتری قرار دارند.

«شرایط فعلی بازار سرمایه واقعا پاسخگوی هیچ‌یک از سئوالات ما نیست و کاملاً خارج از فضای اقتصادی است و به طور کامل برگرفته از مسائل سیاسی است. اگر بخواهیم روند تحلیل کلاسیک شامل بررسی ارزندگی شرکت‌ها، رشد سودآوری، نرخ بهره و… را ملاک قرار دهیم، به هیچ پاسخ منطقی نمی‌رسیم. ما بازار را اکنون به گروگان تبدیل شده است و متأسفانه در شرایط نامساعد، رفتارهای متفاوت و نامنسجمی از خود نشان می‌دهد.» وی در ادامه افزود: «آقای مدنی‌زاده در اظهارات اخیرشان نشان داده‌اند که بیشتر به مباحثی اکادمیک پایبند هستند. می‌بای با بیان اینکه وضعیت بازار را بسردرد گم‌ارزایی می‌کند، تصریح کرد: «بازار عمیق روند مثبتی از خود نشان نمی‌دهد و هنوز از مسیر نزولی خارج نشده است.

^[1] فرحناز نعمتی – شاخص بورس در حالی که به یک قدمی سقف تاریخی رسیده بود، با هجوم فروشنده‌ها همراه شد

▼ **بازار «برق خورشیدی» در لرستان**
خرم‌آباد:معاون هماهنگی امور عمرانی استانداری لرستان گفت: اکنون ۷۱۷ نیروگاه خورشیدی در لرستان فعال است که با راه‌اندازی ۱۰ ساختگاه جدید ظرفیت تولیدی این انرژی تجدیدپذیر به بیش از ۱۰ برابر می‌رسد.
مهدی مجیدی اظهار کرد: تاکنون ۷۱۷ نیروگاه خورشیدی خانگی در شهرستان‌های مختلف استان احداث شده که حدود ۸۰ درصد آنها با محوریت نهادهای حمایتی مانند کمیته امداد امام خمینی(ره) و بسیج سازندگی انجام شده است. وی افزود: بیشترین تعداد مربوط به شهرستان سلسله با ۲۰۲ فقره نیروگاه و ظرفیت تولید برق ۴هزار و ۲۴۲ کیلووات است.

معاون هماهنگی امور عمرانی استاندار لرستان اظهار کرد: خانوارهای بهره‌مند از این طرح ماهانه به‌طور میانگین ۵تا ۷میلیون تومان درآمد پایدار از محل فروش برق به شرکت توزیع برق دریافت می‌کنند و خرید تضمینی برق از این نیروگاهها تا ۲۵ سال ادامه خواهد داشت.

مجیدی با بیان اینکه سرمایه‌گذاری لازم برای احداث نیروگاه خورشیدی پنج کیلوواتی در شرایط فعلی حدود ۱۷۰ تا ۱۸۰میلیون تومان است، اضافه کرد: نهادهای حمایتی به دهکهای یک تا چهار تسهیلات بانکی ارائه می‌کنند و افراد غیر از این دهکها نیز می‌توانند با سرمایه‌گذاری شخصی وارد این طرح شوند.

وی ادامه داد: علاوه بر نیروگاههای خانگی ۱۰ ساختگاه بزرگ خورشیدی با ظرفیت مجموع ۳۰ مگاوات نیز در دستور کار قرار دارد که پس از تصویب در کمیسیون ماده ۲۱، اجرای آنها آغاز می‌شود و با بهره‌برداری از این طرح‌ها، ظرفیت انرژی خورشیدی استان به بیش از ۱۰ برابرمیزان فعلی افزایش خواهد یافت.

معاون هماهنگی امور عمرانی استاندار لرستان با اشاره به محدودیت‌های موجود در برخی اراضی استان به دلیل منابع طبیعی و پوشش جنگلی افزود: تلاش می‌شود مکان‌یابی این نیروگاهها به‌گونه‌ای انجام گیرد که کمترین آسیب به اراضی کشاورزی و منابع طبیعی وارد شود.

مجیدی همچنین درباره وضعیت طرح نهضت ملی مسکن در لرستان گفت: از زمان آغاز اجرای این طرح در سال‌های ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱ تاکنون تنها ۵۰ درصد متقاضیان به تسهیلات بانکی متصل شده‌اند و اگر در تسهیلات در زمان مقرر پرداخت می‌شد، بسیاری از متقاضیان تاکنون صاحب خانه شده‌بودند.

وی تأکید کرد: گسترش بهره‌گیری از انرژی‌های تجدیدپذیر به‌عنوان یکی از اصلی‌ترین راهکارهای مقابله با مخاطرات زیست‌محیطی و کاهش وابستگی به سوخت‌های فسیلی مطرح است و در این میان انرژی خورشیدی به دلیل فراوانی، پاک و توجیه‌پذیری اقتصادی، جایگاه ویژه‌ای در برنامه‌های توسعه‌ای کشورها یافته‌است.

معاون هماهنگی امور عمرانی استاندار لرستان گفت: استان لرستان نیز طی سال‌های اخیر با اجرای طرح‌های متعدد در حوزه نیروگاه‌های خورشیدی خانگی و صنعتی، مسیر پایداری را برای تأمین برق و ایجاد درآمد پایدار برای خانوارها دنبال می‌کند و رشد چشم‌گیر ظرفیت تولید برق خورشیدی در لرستان نشان‌دهنده حرکت سریع این استان در جهت توسعه انرژی پاک و بهره‌برداری حداکثری از ظرفیت‌های طبیعی خود است.

■

▼ **وزن صادراتی منطقه ویژه خلیج فارس**
بر اساس آمار منتشر شده، شرکت‌های مستقر در این منطقه توانسته‌اند به‌رغم تحریم‌ها، محدودیت‌های جهانی و نوسانات بازار، روندی صعودی در تولید و صادرات محصولات خود حفظ کنند و نقش موثری در توسعه صادرات غیرنفتی کشور ایفا کنند که در این زمینه عملکرد شرکت‌های فولادی مستقر در منطقه همچون فولاد هرمزگان، مادکوش، صبا فولاد خلیج فارس و فولاد کاوه جنوب کیش برجسته بوده است.
محمدرضا پیرحسین‌لو، مدیرعامل منطقه ویژه اقتصادی خلیج‌فارس گفت: در این منطقه با پشتیبانی همه‌جانبه ایمیدرو، همراهی شرکت‌های مستقر و مسئولان محلی، پروژه‌های متعددی در حوزه زیرساخت‌ها، انرژی و لجستیک به مرحله اجرا رسید که تاثیر مستقیم بر افزایش ظرفیت تولید و رشد کسبه‌باقه صادرات این منطقه داشت.

وی، نقش محوری این منطقه در توسعه صادرات غیرنفتی کشور را برجسته دانست و افزود: این موفقیت، حاصل عزم جدی و برنامه‌ریزی دقیق در شرایطی است که جهان با چالش‌های متعدد اقتصادی و محدودیت‌های تجاری مواجه بوده است. براساس آمارهای رسمی منتشر شده، ارزش صادرات منطقه ویژه اقتصادی خلیج فارس در سال گذشته به رقم چشم‌گیر یکمیلیارد و ۴۹۴میلیون و ۹۸۲ هزار دلار رسید. این حجم از صادرات، عمدتا شامل محصولات استراتژیک فولادی، آلومینیومی، روی، پتروشیمی و سایر مواد معدنی بوده که به بازارهای متنوع بین‌المللی ارسال شده‌اند.

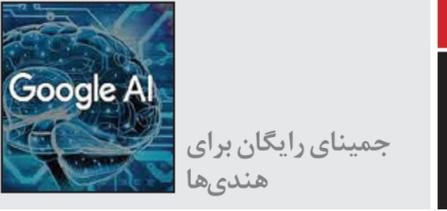
از سوی دیگر، حجم تولید شرکتهای مستقر در این منطقه نیز عدد قابل توجه میلیون و ۶۷۴هزار و ۲۴۶ تن را ثبت کرده که از این مقدار، ۲۰۴میلیون و ۷۵۲ هزار و ۵۷۸ تن به صورت مستقیم صادر شده است و بخش صنایع غیراهنی، شرکت‌های هرمزال و آلومینیوم المهدی با تولید بیش از ۱۵۲۰۰۰ تن شمش آلومینیوم، عملکردی باثبات و تاثیرگذار داشتند. این مجموعه‌ها به‌رغم نوسانات نرخ انرژی، رشد مثبت صادرات را تجربه کردند و با ثبت ارزش صادراتی ۲۳۴ هزار دلار، نقش کلیدی در حفظ تراز تجاری منطقه ایفا کردند.

راز شلوغی پاییز «شمال»

📍 بیتا حسن پور – بر اساس تقویم رسمی، در ایران شش روز کاری در هفته داریم. با این حال در چند ماه اخیر به واسطه ناآرزی در آب و انرژی، نسخه‌ای از تعطیلی دوروزه آخر هفته اکران شد.

همین موضوع سبب شده تا مشابه تابستان، شاهد ترافیک سنگین در جاده‌های منتهی به شمال در پاییز هم باشیم. چرا با وجود تعطیلی دو روزه آخر هفته توزیع زمای و مکانی سفر اتفاق نیفتاده؟ «دنیای اقتصاد» در گفت‌وگو با کارشناسان و مدیران کل گردشگری، میراث فرهنگی و صنایع دستی دو استان مازندران و گیلان به پنج عامل رسیده است.
اولین آنها به تازه بودن چنین رویه‌ای برمی‌گردد. این موضوع سبب می‌شود در آخر هر هفته بخشی از گردشگران تصمیم به سفر شمال بگیرند؛ در نتیجه پس از یکی دو ماه شاهد تعادل و کاهش ترافیک در جاده‌های منتهی به شمال خواهیم بود. دومین عامل به پایدار نبودن این رویه مربوط است. این استان‌ها بر اساس تصمیم استانداران‌شان تعطیلی دو روزه آخر هفته دارند و در تقویم رسمی، هنوز هفته کاری، شش روزه است. بنابراین خانواده‌ها تلاش می‌کنند از فرصت به دست آمده بیشترین بهره را ببرند. سومین دلیل ترافیک سنگین آخر هفته‌های جاده شمال به موضوع ناآرزی ارتباط دارد. گردشگرانی که تجربه تلخ قطعی آب و برق را در تابستان داشتند ترجیح می‌دهند به مقاصدی سفر کنند که مشکلی از این بابت نداشته باشند.

هوش مصنوعی با وجود مصرف بالای انرژی و منابع، به‌سرعت در حال تبدیل شدن به یکی از ابزارهای موثر در مقابله با تغییرات اقلیمی است. از ساختمان‌های هوشمند گرفته تا خودروهای برقی و مدیریت ترافیک شهری، فناوری‌های مبتنی بر هوش مصنوعی می‌توانند مصرف انرژی و انتشار گازهای گلخانه‌ای را به میزان چشم‌گیری کاهش دهند.

پارادوکس هوش مصنوعی با این حال، رشد فزاینده مراکز داده و نیاز آنها به برق و خنک‌سازی، چالشی جدی برای پایداری زیست‌محیطی ایجاد کرده است. کارشناسان معتقدند آینده سبز هوش مصنوعی در گرو دو عامل کلیدی یعنی تأمین انرژی از منابع تجدیدپذیر و افزایش کارآیی سیستم‌هاست. در این میان، نقش سیاست‌گذاران و شرکت‌های فناوری در شفاف‌سازی ردپای انرژی و تعهد به استفاده از انرژی پاک، بیش از پیش اهمیت دارد. با این اوصاف می‌توان گفت که هوش مصنوعی می‌تواند هم تهدیدی برای محیط‌زیست باشد و هم ناجی آن.

فناوری سبز؟

هوش مصنوعی اغلب به دلیل مصرف زیاد برق و آب مورد انتقاد قرار می‌گیرد. مراکز داده‌ای که هوش مصنوعی را تغذیه می‌کنند، اکنون حدود ۱.۵ درصد از کل مصرف برق جهان را به خود اختصاص داده‌اند و پیش‌بینی‌ها نشان می‌دهد که این رقم تا سال ۲۰۳۰ ممکن است دو برابر شود.با این حال، در میان این نگرانی‌ها، پژوهشگران در حال کشف روش‌های چشم‌گیری هستند که هوش مصنوعی می‌تواند برای مقابله با تغییرات اقلیمی و کاهش اثرات زیست‌محیطی به کار گرفته شود.

به گزارش مجله تک‌لایف، آزمایش‌ها و اجرای اولیه نشان می‌دهند که سیستم‌های هوش مصنوعی برای کاهش مصرف انرژی در ساختمان‌ها، بهینه‌سازی زمان شارژ خودروهای برقی، حمایت از فرآیندهای صنعتی پاک‌تر و حتی بازطراحی جریان ترافیک شهری برای کاهش آلایندها مورد استفاده قرار می‌گیرند.

ایین کاربردها نوعی پارادوکس را نشان می‌دهند. همان فناوری که مقدار زیادی انرژی مصرف می‌کند، ممکن است به بخش مرکزی سیستم‌هایی تبدیل شود که اتلاف انرژی و انتشار گازهای گلخانه‌ای را کاهش می‌دهند.

در بخش ساختمان‌ها که بخش قابل‌توجهی از انتشار جهانی گازهای گلخانه‌ای را به خود اختصاص می‌دهد، هوش مصنوعی به طور فزاینده‌ای برای مدیریت نور، گرمایش، و تهویه و سرمایش به کار رفته می‌شود.

راز شلوغی پاییز «شمال»

عامل چهارم به اقلیم خاص مهر ۱۴۰۴ برمی‌گردد. از ابتدای پاییز تا نیمه آبان در بیش از نیمی از استان‌های کشور نه هوابری شد، نه باران آمد و نه حتی خنکی پاییز را مردم حس کردند درحالی‌که در شمال هر سه مورد را می‌توانند تجربه کنند. آخرین و پنجمین عامل به ضعف بازار گردشگری در معرفی مقاصد بکر و جذاب‌تر از شمال به لحاظ ثبت خاطره خوش سفر مربوط می‌شود. در نتیجه مردم همچنان سراغ همان مقاصد سنتی می‌روند. این عوامل سبب شده به گفته مدیرکل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی استان مازندران در سال ۱۴۰۴ نسبت به مهر سال قبل با رشد ۱۵ درصدی گردشگری در این استان مواجه باشیم.

مدیرکل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی استان مازندران در گفت‌وگو با «دنیای اقتصاد» از افزایش محسوس ورود گردشگران به این استان در سال جاری خبر و در عین حال هشدار داد که زیرساخت‌های موجود توان پاسخ‌گویی به این حجم از مسافر را ندارند. به گفته او، رشد تردد و اقامت گردشگران بدون توسعه هم‌زمان شبکه راه‌ها، خدمات شهری و امکانات رفاهی، می‌تواند مشکلاتی ایجاد کند.

سید احمد ایزدی، مدیرکل میراث فرهنگی مازندران گفت: آمارهای رسمی نشان می‌دهد که از ابتدای سال تا پایان مهرماه، تردد گردشگران به استان حدود ۱۵ درصد و اقامت آنان در مراکز رسمی و خانمسافرها حدود ۱۲ درصد نسبت به مدت مشابه سال گذشته افزایش یافته است.

او افزود: در یک مقطع زمانی مشخص، بویژه در دوره ۱۲ روزه جنگ، شاهد رشد چشم‌گیری در ورود گردشگران بودیم. پس از آن، این روند کمی کاهش یافت، اما از مهرماه دوباره شاهد افزایش تردد هستیم. در همین ۱۰ روز نخست آبان هم میزان اقامت نسبت به سال قبل بالاتر رفته است.

ایزدی مهم‌ترین عامل این افزایش را نزدیکی جغرافیایی و دسترسی آسان مازندران به تهران و استان‌های مرکزی عنوان و اضافه کرد: مازندران به مرکز کشور نزدیک است. بسیاری از خانواده‌ها در این استان اقوام یا آشنایانی دارند و همین باعث می‌شود سفر به مازندران هم راحت‌تر و هم اقتصادی‌تر باشد. اگر بخواهیم مقایسه کنیم، مثلاً استان خراسان رضوی به دلیل فاصله زیاد، بیشتر مقصد سفرهای سالانه است، اما مازندران مقصد هر آخر هفته و تعطیلات کوتاه‌مدت شده است.

او همچنین به نقش تعطیلی رسمی پنج‌شنبه‌ها در برخی استان‌ها اشاره کرد و گفت:پیش از این، فقط جمعه‌ها تعطیل بود و نهایتاً مردم از عصر چهارشنبه راهی شمال می‌شدند. اما حالا با تعطیلی پنج‌شنبه‌ها، زمان سفر بیشتر شده و همین موضوع باعث افزایش ورود گردشگران به استان شده است.

افزایش تردد گردشگران همواره با دغدغه ترافیک جاده‌ای و فشار بر زیرساخت‌ها همراه است. ایزدی در این باره گفت: چه جاده چالوس را در نظر بگیریم، چه فیروزکوه و چه هراز،... همیشه ترافیک بین تهران و مازندران بالا بوده است. اما اکنون با افزایش جمعیت و رشد تعداد خودروها، این حجم از تردد به یک مساله جدی تبدیل شده است.

به گفته مدیرکل میراث فرهنگی و گردشگری استان مازندران، زیرساخت‌های حمل‌ونقل، خدماتی و شهری استان پاسخگوی این حجم از گردشگر نیستند و باید برای مدیریت بهتر، سیاست توزیع گردشگری ... در سراسر استان اجرا شود. ایزدی افزود: وقتی از زیرساخت صحبت می‌کنیم، فقط جاده و هتل مدنظر نیست. تمام دستگاه‌ها باید پای کار بیایند. به عنوان مثال، با افزایش تعداد خودروها، باید تعداد جایگاه‌های سوخت هم بیشتر شود. همین‌طور سیستم آبرسانی، جمع‌آوری فاضلاب و شبکه برق باید توسعه پیدا کند.

یکی از محورهای سخنان مدیرکل میراث فرهنگی، نظمی‌بخشی به خانمسافرها بود. او گفت: در حال حاضر تعداد زیادی خانمسافر فعال در استان وجود دارد. ما باید بتوانیم این مجموعه‌ها را شناسایی، ساماندهی و نظارت کنیم تا هم ایمنی گردشگران تضمین شود و هم کیفیت خدمات بالا برود.

رشد ۲۸ درصدی توریسم گیلان در شهریور

سرپرست اداره‌کل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی استان گیلان از رشد چشم‌گیر ورود گردشگران در شش‌ماهه نخست سال و تداوم این روند در پاییز امسال خبر داد. به گفته او شمار اقامت شب گردشگران به بیش از ۸۰۰میلیون نفر شب رسیده است. او تأکید کرد که بخش قابل‌توجهی از این افزایش ناشی از تمایل شهروندان پایتخت و استان‌های همجوار به سفرهای کوتاه‌مدت در تعطیلات آخر هفته است؛ سفری که با وجود مشکلات ترافیکی، همچنان گیلان را به عنوان یکی از مقاصد محبوب گردشگری شمال در بالای فهرست استان‌های توریست‌پذیر قرار داده است.

به گفته سلمان‌خواه ۱۳میلیون خودرو، ۴۰میلیون گردشگر و ۸۰میلیون شب اقامت در ۶ماهه نخست ثبت شده است. او اضافه کرد: بر اساس گزارش‌های شش‌ماهه نخست سال، حدود ۱۳میلیون خودرو وارد استان گیلان شده‌اند. از این میزان، نزدیک به ۴۰میلیون نفر به‌عنوان مسافر و گردشگر به استان وارد شده‌اند که مجموع اقامت شب آنها در مراکز رسمی و غیررسمی بیش از ۸۰میلیون نفر-شب برآورد می‌شود.

او با اشاره به اینکه آمارها در ماه‌های پاییز هنوز به‌طور کامل نهایی نشده است، اما روند تردد مهر و آبان‌ماه نیز نشان از افزایش قابل‌توجه گردشگران نسبت به سال گذشته دارد. افزود: در شهریورماه رشد ۲۸درصدی تردد را ثبت کردیم و بر اساس داده‌های

مقدماتی، این افزایش در نهم و نیمه نخست آبان هم ادامه داشته است.

سرپرست میراث فرهنگی گیلان یکی از عوامل اصلی افزایش سفرها را گرایش روزافزون مردم پایتخت به طبیعت شمال دانست. به گفته او، شرایط اقلیمی، الودگی هوای تهران و فشارهای زندگی شهری، میل به سفر به استان‌های شمالی را تقویت کرده است. او اضافه کرد: در ماه‌های اخیر، پدیده آلودگی هوا در تهران و برخی مراکز استان‌ها موجب شده مردم راهی از فضای سنگین شهری به سمت استان‌های شمالی از جمله گیلان حرکت کنند. از سوی دیگر، بسیاری از خانواده‌ها در گیلان خانه دوم دارند و همین مساله سبب شده میل به سفر به این استان همیشگی باشد.

<p>«گوگل» و «موکش آمبانی» قصد دارند با همکاری یکدیگر، امکان دسترسی رایگان به هوش مصنوعی را برای کاربران هندوستان فراهم کنند. گوگل با همکاری شرکت «ریلینس اینداستریز» (Reliance Industries) متعلق به «موکش آمبانی» (Mukesh Ambani) میلیاردر هندی، دسترسی رایگان به نسخه Pro هوش مصنوعی خود را برای میلیون‌ها کاربر سرویس «جیو» (Jio) در هند فراهم می‌کند.</p>	
<p>به گزارش تک‌کرنج، گوگل در تلاش برای گسترش حضور هوش مصنوعی خود در بازارهای نوظهور، با شرکت ریلینس اینداستریز همکاری کرده است تا اشتراک نسخه Pro هوش مصنوعی خود را بدون هیچ هزینه اضافی با طرح‌های ۵G جیو همراه کند. گوگل از همکاری با ریلینس اینداستریز -بزرگ‌ترین شرکت هند از نظر ارزش بازار- برای ارائه اشتراک رایگان نسخه Pro به مدت ۱۸ ماه برای کاربران واجد شرایط جیو خبر داد.</p>	

پارادوکس هوش مصنوعی

جایه‌جایی در شهرها و همچنین میزان انتشار روزانهی کربن آنها را به طور اساسی دگرگون کند.

دو روی سکه

به‌کارگیری هوش مصنوعی در نقش‌های مرتبط با جبران اثرات اقلیمی یک پارادوکس اساسی را آشکار می‌کند: همان زیرساخت‌های محاسباتی که این کارایی‌ها را ممکن می‌سازند، خودشان بهشدت انرژی‌بر هستند.

با گسترش استفاده از هوش مصنوعی، نیاز مراکز داده به توان پردازشی، خنک‌سازی و انرژی برق نیز افزایش می‌یابد. بدون تأمین دقیق انرژی از منابع تجدیدپذیر و بهبود بهره‌وری سیستم‌ها، مزایای زیست‌محیطی هوش مصنوعی ممکن است توسط ردپای کربنی خود آن خنثی شود. با وجود شواهد اولیه امیدوارکننده، این فناوری هنوز در مرحله‌ای آزمایشی است. بسیاری از سامانه‌ها هنوز در حد پروژه‌های پایلوت هستند و در سطح جهانی گسترش نیافت‌ه‌اند. البته، چالش‌های متعددی در مسیر مقیاس‌پذیری این سیستم‌ها وجود دارد. تفاوت انواع ساختمان‌ها، شرایط جغرافیایی با شبکه‌های انرژی متفاوت، و ضرورت هماهنگ‌سازی بهینه‌سازی شارژ خودروهای برقی با شدت مصرف انرژی محلی از جمله این چالش‌هاست. علاوه بر این، مزایای اقلیمی هوش مصنوعی خودکار نیستند؛ آنها وابسته‌اند به اینکه مدل‌ها چگونه آموزش داده می‌شوند، در چه زمانی و کجا به کار گرفته می‌شوند و این‌که آیا شبکه‌های برق زیربنایی در مسیر کربن‌زدایی هستند یا نه.

دولت‌ها و شرکت‌ها به‌تدریج اهمیت هماهنگ‌سازی استفاده از هوش مصنوعی با استراتژی‌های اقلیمی را درک کرده‌اند. در حال حاضر، درخواست‌ها برای شفافیت بیشتر در مصرف انرژی هوش مصنوعی، تدوین استانداردهای دقیق‌تر برای بهره‌وری مراکز داده و الزام شرکت‌های فناوری به استفاده از انرژی پاک در حال افزایش است. برخی کارشناسان معتقدند اگر هوش مصنوعی ابزارهایی برای کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای فراهم می‌کند، اما نمی‌تواند جایگزین تغییرات نظام‌مندتر و گسترده‌تر شود؛ مانند گذار به انرژی کم‌کربن، نوسازی زیرساخت‌های قدیمی و طراحی دوباره‌ی شهرها برای کاهش نیاز به سفر.

چشم‌انداز در حال شگرف‌گیری، دو مسیر موازی را نشان می‌دهد. یکی مسیری که در آن هوش مصنوعی به ابزاری اقلیمی برای افزایش بهره‌وری تبدیل می‌شود و دیگری که در آن نیازهای انرژی‌بر آن، نیازمند کنترل و کاهش است. برای جامعه اقلیمی، وظیفه‌ی اصلی این است که مسیر نخست بر مسیر دوم پیشی بگیرد. هدفی که تحقق آن به ناآوری، مقیاس‌پذیری، و سیستم‌های انرژی پشتیبان هوش مصنوعی بستگی دارد.

تصویر دوم از تورم اجاره

مقایسه با این تغییرات در کل کشور است. در حالی که براساس داده‌های ارائه شده از سوی مرکز آمار ایران، تورم نقطه‌ای اجاره در کل کشور ۲۴ درصد و تورم ماهانه آن ۳ درصد بوده، بازار اجاره تهران تورم ماهانه «صفر» را تجربه کرد.

چه اتفاقی افتاد؟ ۴ پیام بازار اجاره مهر

در حالی تورم اجاره مسکن تهران با روندی کاهشی مواجه شده، که تورم عمومی با شیب تندی در حال افزایش است، به طوری که براساس داده‌های مرکز آمار کشور، تورم عمومی کشور در مهر ماه ۴۸۶ درصد بوده است. از این رو، با توجه به ارقام بررسی شده می‌توان گفت، شرایط برای مستاجران تهرانی با توجه به میزان رشد اجاره‌بها نسبت به وضعیت کل کشور تا حدودی مناسب است، هرچند اجاره‌بها بسیار سنگین و بیشتر از توان پرداختی مستاجران با توجه به سطح درآمدی آنان است. اما سوال مهمی که مطرح این است که چرا تورم اجاره مسکن تهران از سطح تورم عمومی کمتر است؟

اگرچه در نگاه اول می‌توان علت را در عدم افزایش تورم مسکن دانست، اما با توجه به اینکه تغییرات اجاره تابعی از تورم عمومی و تورم مسکن است، روند کاهشی را نمی‌توان صرفاً در کاهش تورم مسکن جست‌وجو کرد، زیرا افزایش تورم عمومی به‌طور مستقیم بر سطح هزینه‌های زندگی موجران اثر خواهد گذاشت، از این رو در سررسید قراردادهای جدید، تورم عمومی پارامتر اصلی تعیین‌کننده میزان اجاره‌بها با توجه به افزایش هزینه‌های زندگی است.

روزنامه درز اقتصاد

دوشنبه ۲۷ بهمن ماه ۱۴۰۴ • شماره ۸۶۳ www.marzeghtesad.ir

✦ چالش ناترازی گاز و بحران در زنجیره متانول

در گزارش جدید Deloitte آمده که تعرفه‌های وضع‌شده بر واردات مواد اولیه و کالاهای واسطه‌ای (از جمله فولاد، آلومینیوم، مس، لوله‌های تخصصی و سایر تجهیزات نفتی) می‌تواند هزینه‌های این صنعت را بین ۴ تا ۴۰ درصد افزایش دهد. این افزایش در شرایطی رخ می‌دهد که بخش بزرگی از تولید نفت و گاز آمریکا هنوز به واردات وابسته است؛ بعنوان نمونه، این شرکت مشاوره‌ای تاکید کرده که تقریباً ۴۰ درصد از تقاضای داخلی برای لوله‌های مخصوص صنعت نفت در سال ۲۰۲۴ از منابع خارجی تامین شده است. برای درک بهتر موضوع، نگاهی به قیمت‌های فعلی نفت نشان می‌دهد که شرایط بازار چندان مساعد نیست. نرخ شاخص Brent در اواخر اکتبر ۲۰۲۵ حدود ۶۵ تا ۶۶ دلار در هر بشکه معامله می‌شد. این سطح قیمت برای بسیاری از تولیدکنندگان آمریکایی به لحاظ سودآوری در مرز شکننده‌ای قرار دارد، زیرا گزارش‌ها نشان می‌دهند هزینه تولید بسیاری از تولیدکنندگان نفت شیل در ایالات متحده بیش از ۶۲ دلار به ازای هر بشکه است. در این میان، Deloitte در گزارش خود متذکر شده که تأخیر در تصمیمات سرمایه‌گذاری نهایی و شروع پروژه‌های جدید دریایی فراتر از ۵۰ میلیارد دلار، ممکن است به تعویق بیفتد یا حتی منتفی شود. بنابراین شرکت‌های فعال در حوزه نفت و گاز با چالش‌ای تازه روبه‌رو هستند، نه تنها فشار هزینه‌ها افزایش یافته، بلکه چشم‌انداز سرمایه‌گذاری و توسعه نیز تیره شده است. شرکت Deloitte یکی از چهار شرکت بزرگ مشاوره مدیریتی در جهان به شمار می‌رود و همواره با تحلیل‌های جامع از صنایع انرژی، منابع طبیعی و فناوری، سهم مهمی در سیاست‌گذاری و تصمیم‌گیری شرکت‌ها داشته است. در گزارش اخیر که تحت عنوان «Oil & Gas Industry Outlook ۲۰۲۶» منتشر شده، Deloitte تاکید کرده که تعرفه‌های ۱۰ تا ۲۵ درصدی برای خوراک‌های نفتی که تحت پیمان USMCA (توافقنامه آمریکا-المکزیک-کانادا) نیستند، تعرفه‌های تا ۵۰ درصد برای فولاد، آلومینیوم و مس اعمال شده، در حال بازسازی ساختار هزینه شرکت‌های نفت و گاز آمریکایی هستند. همچنین، این شرکت خاطرنشان کرده که این صنعت اکنون به جای کنترل هزینه، باید روی تقویت «عملاف‌پذیری زنجیره تامین» و تنوع‌بخشی به عرضه‌کنندگان تمرکز کند. از منظر اقتصادی، این وضعیت پیچیده‌ای را رقم می‌زند. فشار دوگانه بر شرکت‌های نفتی افزایش هزینه‌ها از یکسو و قیمت‌های نسبتاً پایین نفت از نسوی دیگر، فشار دوگانه‌ای بر شرکت‌های نفتی آمریکایی وارد می‌کند. با توجه به قیمت حدود ۶۵ دلاری برنت و ۶۲ دلاری شاخص West Texas Intermediate در این مقطع زمانی، بسیاری از پروژه‌ها در آستانه یا پایین‌تر از نقطه سر به سر قرار گرفته‌اند. شرکت‌هایی که به سرعت وارد فاز اجرای پروژه شده‌اند، ممکن است شاهد بازگشت سرمایه طولانی‌تر باشند یا مجبور شوند بودجه‌های خود را دوباره تخصیص دهند. این موضوع می‌تواند بر کل ساختار سرمایه‌گذاری این بخش تأثیرگذار باشد، زیرا بسیاری از شرکت‌ها پیش از ظهور تعرفه‌ها، براساس چشم‌انداز کم‌هزینه‌تر طراحی شده بودند. در نتیجه، شرکت‌ها برای کاهش آسیب ناشی از تعرفه‌ها ناچار شده‌اند تصمیمات تازایی بگیرند؛ از جمله به تعویق انداختن برخی پروژه‌ها، گسترش دامنه تأمین‌کنندگان و متنوع‌سازی منابع خرید، و در صورت امکان، افزایش استفاده از تولیدات داخلی پیامدهای این وضعیت فقط به ایالات آمریکا محدود نمی‌شود. چون حداقل متحده یکی از بزرگ‌ترین تولیدکنندگان و صادرکنندگان نفت و گاز در جهان است، هر تغییری در هزینه‌ها، سلح تولید یا سرمایه‌گذاری این کشور می‌تواند بر قیمت جهانی نفت و گاز و همچنین بر زنجیره تأمین انرژی در سایر کشورها تأثیر بگذارد. وقتی شرکت‌های آمریکایی محتاط‌تر عمل می‌کنند، سرمایه‌گذاران بین‌المللی هم به نسبت به ریسک‌های موجود در بخش انرژی و زنجیره تأمین جهانی محتاط‌تر می‌شوند. بنابراین این توان گفت که سیاست تعرفه‌ای دولت آمریکا اگرچه با هدف حمایت از تولید داخلی و کاهش وابستگی خارجی طراحی شده، ولی همزمان فشار قابل‌توجهی بر بخش انرژی این کشور وارد کرده است. موضوعی که اکنون در افزایش هزینه ورودی، تأخیر در سرمایه‌گذاری و انعکاس آن در قیمت‌ها و سودآوری شرکت‌های نفت و گاز نمود پیدا کرده است.

بازنگری مدل‌ها

این وضعیت شرکت‌ها را مجبور می‌کند تا مدل‌های خود را بازنگری، قراردادهای خود را با بندهای افزایش قیمت و فورس مازور تجدید و

گزینه‌های تأمین از منابع فاقد تعرفه یا داخل آمریکا را جدی‌تر دنبال کنند. برای فعالان بخش انرژی،

سه نکته حائز اهمیت به نظر می‌رسد: اول آن که افزایش هزینه‌های وارداتی، ممکن است به افزایش

قیمت نهایی محصولات نفتی یا گاز تبدیل شود

□ هرچند این امر نه قطعی که وابسته به شرایط بازار و قدرت رقابت شرکت‌هاست. دوم، تأخیر در پروژه‌های بزرگ، که معنای کاهش رشد تولید و

تأخیر در خلق ظرفیت جدید است، موضوعی که می‌تواند خود را در میان‌مدت در شاخص‌های

بازار انرژی نشان دهد. سوم، برای ایران که بخش بزرگی از آن اقتصاد آن به نفت و گاز وابسته است، این روندها هم فرصت و هم تهدید هستند؛ فرصت از آن جهت که ممکن است شگاف تولید بین‌المللی

باز شود و ایران بتواند بازارهای جایگزین عرضه یا سرمایه‌گذاری دریافت کند.

انرژی

روزنامه درز اقتصاد

دوشنبه ۲۷ بهمن ماه ۱۴۰۴ • شماره ۸۶۳ www.marzeghtesad.ir

✦ چالش ناترازی گاز و بحران در زنجیره متانول

در گزارش جدید Deloitte آمده که تعرفه‌های وضع‌شده بر واردات مواد اولیه و کالاهای واسطه‌ای (از جمله فولاد، آلومینیوم، مس، لوله‌های تخصصی و سایر تجهیزات نفتی) می‌تواند هزینه‌های این صنعت را بین ۴ تا ۴۰ درصد افزایش دهد. این افزایش در شرایطی رخ می‌دهد که بخش بزرگی از تولید نفت و گاز آمریکا هنوز به واردات وابسته است؛ بعنوان نمونه، این شرکت مشاوره‌ای تاکید کرده که تقریباً ۴۰ درصد از تقاضای داخلی برای لوله‌های مخصوص صنعت نفت در سال ۲۰۲۴ از منابع خارجی تامین شده است. برای درک بهتر موضوع، نگاهی به قیمت‌های فعلی نفت نشان می‌دهد که شرایط بازار چندان مساعد نیست. نرخ شاخص Brent در اواخر اکتبر ۲۰۲۵ حدود ۶۵ تا ۶۶ دلار در هر بشکه معامله می‌شد. این سطح قیمت برای بسیاری از تولیدکنندگان آمریکایی به لحاظ سودآوری در مرز شکننده‌ای قرار دارد، زیرا گزارش‌ها نشان می‌دهند هزینه تولید بسیاری از تولیدکنندگان نفت شیل در ایالات متحده بیش از ۶۲ دلار به ازای هر بشکه است. در این میان، Deloitte در گزارش خود متذکر شده که تأخیر در تصمیمات سرمایه‌گذاری نهایی و شروع پروژه‌های جدید دریایی فراتر از ۵۰ میلیارد دلار، ممکن است به تعویق بیفتد یا حتی منتفی شود. بنابراین شرکت‌های فعال در حوزه نفت و گاز با چالش‌ای تازه روبه‌رو هستند، نه تنها فشار هزینه‌ها افزایش یافته، بلکه چشم‌انداز سرمایه‌گذاری و توسعه نیز تیره شده است. شرکت Deloitte یکی از چهار شرکت بزرگ مشاوره مدیریتی در جهان به شمار می‌رود و همواره با تحلیل‌های جامع از صنایع انرژی، منابع طبیعی و فناوری، سهم مهمی در سیاست‌گذاری و تصمیم‌گیری شرکت‌ها داشته است. در گزارش اخیر که تحت عنوان «Oil & Gas Industry Outlook ۲۰۲۶» منتشر شده، Deloitte تاکید کرده که تعرفه‌های ۱۰ تا ۲۵ درصدی برای خوراک‌های نفتی که تحت پیمان USMCA (توافقنامه آمریکا-المکزیک-کانادا) نیستند، تعرفه‌های تا ۵۰ درصد برای فولاد، آلومینیوم و مس اعمال شده، در حال بازسازی ساختار هزینه شرکت‌های نفت و گاز آمریکایی هستند. همچنین، این شرکت خاطرنشان کرده که این صنعت اکنون به جای کنترل هزینه، باید روی تقویت «عملاف‌پذیری زنجیره تامین» و تنوع‌بخشی به عرضه‌کنندگان تمرکز کند. از منظر اقتصادی، این وضعیت پیچیده‌ای را رقم می‌زند. فشار دوگانه بر شرکت‌های نفتی افزایش هزینه‌ها از یکسو و قیمت‌های نسبتاً پایین نفت از نسوی دیگر، فشار دوگانه‌ای بر شرکت‌های نفتی آمریکایی وارد می‌کند. با توجه به قیمت حدود ۶۵ دلاری برنت و ۶۲ دلاری شاخص West Texas Intermediate در این مقطع زمانی، بسیاری از پروژه‌ها در آستانه یا پایین‌تر از نقطه سر به سر قرار گرفته‌اند. شرکت‌هایی که به سرعت وارد فاز اجرای پروژه شده‌اند، ممکن است شاهد بازگشت سرمایه طولانی‌تر باشند یا مجبور شوند بودجه‌های خود را دوباره تخصیص دهند. این موضوع می‌تواند بر کل ساختار سرمایه‌گذاری این بخش تأثیرگذار باشد، زیرا بسیاری از شرکت‌ها پیش از ظهور تعرفه‌ها، براساس چشم‌انداز کم‌هزینه‌تر طراحی شده بودند. در نتیجه، شرکت‌ها برای کاهش آسیب ناشی از تعرفه‌ها ناچار شده‌اند تصمیمات تازایی بگیرند؛ از جمله به تعویق انداختن برخی پروژه‌ها، گسترش دامنه تأمین‌کنندگان و متنوع‌سازی منابع خرید، و در صورت امکان، افزایش استفاده از تولیدات داخلی پیامدهای این وضعیت فقط به ایالات آمریکا محدود نمی‌شود. چون حداقل متحده یکی از بزرگ‌ترین تولیدکنندگان و صادرکنندگان نفت و گاز در جهان است، هر تغییری در هزینه‌ها، سلح تولید یا سرمایه‌گذاری این کشور می‌تواند بر قیمت جهانی نفت و گاز و همچنین بر زنجیره تأمین انرژی در سایر کشورها تأثیر بگذارد. وقتی شرکت‌های آمریکایی محتاط‌تر عمل می‌کنند، سرمایه‌گذاران بین‌المللی هم به نسبت به ریسک‌های موجود در بخش انرژی و زنجیره تأمین جهانی محتاط‌تر می‌شوند. بنابراین این توان گفت که سیاست تعرفه‌ای دولت آمریکا اگرچه با هدف حمایت از تولید داخلی و کاهش وابستگی خارجی طراحی شده، ولی همزمان فشار قابل‌توجهی بر بخش انرژی این کشور وارد کرده است. موضوعی که اکنون در افزایش هزینه ورودی، تأخیر در سرمایه‌گذاری و انعکاس آن در قیمت‌ها و سودآوری شرکت‌های نفت و گاز نمود پیدا کرده است.

بازنگری مدل‌ها

این وضعیت شرکت‌ها را مجبور می‌کند تا مدل‌های خود را بازنگری، قراردادهای خود را با بندهای افزایش قیمت و فورس مازور تجدید و

گزینه‌های تأمین از منابع فاقد تعرفه یا داخل آمریکا را جدی‌تر دنبال کنند. برای فعالان بخش انرژی،

سه نکته حائز اهمیت به نظر می‌رسد: اول آن که افزایش هزینه‌های وارداتی، ممکن است به افزایش

قیمت نهایی محصولات نفتی یا گاز تبدیل شود

□ هرچند این امر نه قطعی که وابسته به شرایط بازار و قدرت رقابت شرکت‌هاست. دوم، تأخیر در پروژه‌های بزرگ، که معنای کاهش رشد تولید و

تأخیر در خلق ظرفیت جدید است، موضوعی که می‌تواند خود را در میان‌مدت در شاخص‌های

بازار انرژی نشان دهد. سوم، برای ایران که بخش بزرگی از آن اقتصاد آن به نفت و گاز وابسته است، این روندها هم فرصت و هم تهدید هستند؛ فرصت از آن جهت که ممکن است شگاف تولید بین‌المللی

باز شود و ایران بتواند بازارهای جایگزین عرضه یا سرمایه‌گذاری دریافت کند.

وی با بیان اینکه گازهای مشعل در واقع سرمایه و ثروتی هستند که در حال سوختن‌اند و ما تنها نظاره‌گر آن هستیم، افزود: جمع‌آوری این گازها افزون بر بازگشت سرمایه، از آلودگی محیط‌زیست نیز جلوگیری می‌کند. از این‌رو، هرچه بتوانیم زمان اجرای این پروژه را کاهش دهیم، به نفع ما خواهد بود.

برنامه سه‌گانه شرکت ملی نفت

در ادامه مدیرعامل شرکت ملی نفت ایران نیز با بیان اینکه سه محور اصلی در برنامه هفتم توسعه در دستور کار شرکت ملی نفت ایران قرار گرفته است، اظهار کرد: در برنامه هفتم که نقشه راه دولت وفاق است، سه برنامه کلیدی را در دستور کار داریم؛ نخست افزایش تولید نفت خام به میزان ۴.۵میلیون بشکه در روز، دوم افزایش تولید گاز به حدود ۱.۳میلیارد مترمکعب در روز افزون بر طرح فشارافزایی و سوم جمع‌آوری گازهای مشعل که در میدان‌های مختلف نفت و گاز کشور قرار دارند.

وی‌افزود: برای اجرای این برنامه‌ها افزون بر منابعی که دولت در اختیار ما قرار داده، تلاش گسترده‌ای برای همراه کردن بخش خصوصی انجام داده‌ایم تا با استفاده از توانمندی سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی بتوانیم به این سه هدف مهم دست یابیم.

مدیرعامل شرکت ملی نفت ایران با اشاره به برنامه افزایش تولید نفت گفت: در حوزه افزایش تولید نفت، طرح افزایش ۲۵۰ هزار بشکه‌ای تولید نفت را داریم و افزون بر آن، افزایش ۵۲۰ هزار بشکه‌ای ظرفیت فرآورشی نفت با ۱۲ قرارداد در دست اقدام است و به رشد تولید کمک می‌کند. این طرح‌ها به‌صورت BOO واگذار شده‌اند.

بورد درباره افزایش تولید گاز نیز اظهار کرد: در قالب طرح‌های افزایش تولید گاز، حدود ۱۶میلیارد دلار قرارداد در ماه گذشته با سه شرکت در بخش خصوصی، عمده شامل مصرف‌کنندگان بزرگ انرژی همچون پتروشیمی‌ها و فولاد امضا کرده‌ایم. همچنین قراردادهای مربوط به میدان‌های گردان و پازن مدار امضا شده است.

وی اظهار امیدواری کرد: تا پیش از پایان سال، سه تا چهار قرارداد دیگر نیز در این حوزه با کمک بخش خصوصی امضا می‌شود.

جمع آوری ۹۰ درصد گازهای مشعل تا پایان سال ۱۴۰۶

معاون وزیر نفت با اعلام اینکه مجموعه‌ای از قراردادهای جمع‌آوری ۵۲۰میلیون فوت مکعب گاز مشعل نهایی شده است، بیان کرد: امروز به‌صورت نمادین ۱۲ قرارداد امضا می‌شود که حدود ۳۰۰میلیون فوت‌مکعب گاز را جمع‌آوری می‌کند، همچنین ۱۸ قرارداد دیگر نیز تا اواسط آذر نهایی می‌شود.

بورد با اشاره به اینکه در مجموع حدود ۹۰ درصد گازهای مشعل تا پایان سال ۱۴۰۶ جمع‌آوری می‌شود، افزود: هم‌اکنون پنج طرح به بهره‌برداری رسیده و ۶ طرح در حال احداث است و ۱۲ قرارداد نیز در این آیین امضا می‌شود. وی در توضیح ویژگی‌های این قراردادها بیان کرد: یکی از مزیت‌های مهم این طرح‌ها، خاموشی ۳۲ مشعل در ۱۲ واحد بهره‌برداری در اقصی نقاط خوزستان است؛ به‌ویژه سه مشعل بزرگ در اطراف شهر اهواز (واحدهای اهواز ۰.۱ و ۳.۰ و ۴) که چهره شهر را متاثر کرده بودند، با اجرای این طرح‌ها، خاموش می‌شوند.

معاون وزیر نفت با بیان اینکه تزریق روزانه بیش از ۲۰۰میلیون فوت مکعب گاز سسبک به شبکه کشور از دیگر دستاوردهای این طرح است که به تأمین انرژی کشور کمک شایانی می‌کند، افزود: همچنین سالانه بیش از ۸۰۰ هزار تن مایعات گازی تولید می‌شود که خوراک پتروشیمی‌ها را تأمین و ارزش افزوده بالایی برای کشور ایجاد می‌کند.

بورد با اشاره به اثرات زیست‌محیطی طرح جمع‌آوری گازهای مشعل گفت: اجرای این طرح‌ها از انتشار روزانه حدود ۳۰ هزار تن گاز گلخانه‌ای جلوگیری می‌کند که رقم بسیار قابل‌توجهی است و به کاهش آلودگی در خوزستان کمک زیادی می‌کند. این مقدار معادل کاهش حدود ۵۷۰۰ تن انتشار کربن در روز است.

احداث نخستین کارخانه مینی آن‌جی‌ال

مدیرعامل شرکت ملی نفت با بیان اینکه نخستین کارخانه مینی آن‌جی‌ال با همکاری شرکت‌های خارجی در اهواز احداث می‌شود که به‌دلیل محدودیت‌های تحریمی از اعلام جزئیات خودداری کردیم، افزود: این پروژه برای نخستین بار در کشور اجرا می‌شود و طرف خارجی متعهد شده است ظرف ۶ ماه عملیات نصب را انجام دهد تا در ۱۰ ماه به بهره‌برداری برسد.

حمید بورد بیان کرد: همچنین یک پالایشگاه جدید در حوزه مسجدسلیمان در دست احداث است که ظرف ۱۸ ماه آینده به بهره‌برداری می‌رسد و روزانه ۴۵میلیون فوت مکعب گاز را جمع‌آوری می‌کند. این طرح نیز در نوع خود منحصر‌به‌فرد است.

وی با اشاره به تداوم همکاری با بخش خصوصی تاکید کرد: ۱۸ بسته جدید سرمایه‌گذاری تا اواسط آذر نهایی می‌شود و از بخش خصوصی دعوت می‌کنیم در مزایده‌های جمع‌آوری گازهای مشعل با پایه قیمت صفر گاز شرکت کنند. دروازه برای همه سرمایه‌گذاران باز است و مذاکرات اولیه انجام شده است.

بورد تصریح کرد: زمان اجرای قراردادهای کوتاه است و بین ۶ تا ۱۸ ماه تعیین شده که این موضوع نقطه قوت مهمی برای تسریع در جمع‌آوری گازهای مشعل محسوب می‌شود.

امضای قراردادهای بزرگ‌ترین طرح جمع‌آوری گازهای مشعل

لیلا جلیلووند – قراردادهای جمع‌آوری گازهای مشعل ۱۲واحد بهره‌برداری نفت در مناطق نفت‌خیز جنوب با دستور رئیس‌جمهوری امضا شد.

۱۲ قرارداد جمع‌آوری گازهای مشعل میدان‌های نفتی در مناطق نفت‌خیز جنوب روز گذشته (شنبه، ۱۰ آبان) با حضور مسعود پزشکیان، رئیس‌جمهوری اسلامی ایران و محسن پاک‌نژاد، وزیر نفت به‌صورت ویدئوکنفرانس امضا شد. طبق گزارش شرکت ملی نفت این قراردادها مربوط به جمع‌آوری گازهای مشعل میدان‌های رگ سفید ۱ و ۲، بی‌بی حکیمه ۱، کوبال بنگستان، میدان‌های اهواز ۱.۳ و ۴ آسماری، گلخاری ۳، لالی، هفت شهیدان، زبلائی و کارون است.

بر اساس این قراردادها، ۲۹۵میلیون فوت‌مکعب در روز گاز مشعل جمع‌آوری و ۳۲ مشعل خاموش می‌شود و حداکثر زمان لازم برای اجرای آنها ۱۸ ماه در نظر گرفته شده است.

طبق برآوردها اجرای این قراردادها حدود ۸۰۰میلیون دلار سرمایه نیاز دارد که سبب ایجاد درآمد سه‌سالانه حدود ۵۵۰میلیون دلار برای کشور، تولید حدود ۸۰۰ هزار تن مایعات گازی در سال برای افزایش خوراک پتروشیمی‌ها و تزریق روزانه ۲۰۰میلیون فوت‌مکعب گاز سبک به شبکه سراسری می‌شود؛ امری که نقش مهمی در تأمین انرژی کشور به‌ویژه در فصول سرد سال ایفا می‌کند.

نکته مهم در امضای این قراردادها، حضور پنج سرمایه‌گذار بخش خصوصی واقعی است که با همکاری شرکای خارجی خود، انتقال فناوری به کشور را تسریع خواهند کرد. این شرکت‌ها، شرکت هیردنیرو، تامکار گاز، هفتان گاز، مشارکت رسم آرا و نیرپارس، شرکت KSC هستند.

حمایت رئیس‌جمهوری برای تسریع اجرای قراردادهای

رئیس‌جمهوری با حضور مجازی خود در این مراسم، اهمیت موضوع جمع‌آوری گازها را برجسته کرد. مسعود پزشکیان طی این مراسم اظهار کرد: از وزارت نفت به‌دلیل تسریع در جمع‌آوری گازهای مشعل قدردانی می‌کنم. دولت آماده است هر مشکل و مانعی را که بخش خصوصی در این مسیر دارد، برطرف کند تا حتی این پروژه زودتر از ۱۸ ماه اعلام‌شده به پایان برسد.

حاشیه سود پالایش

جهانی به بالاترین سطح

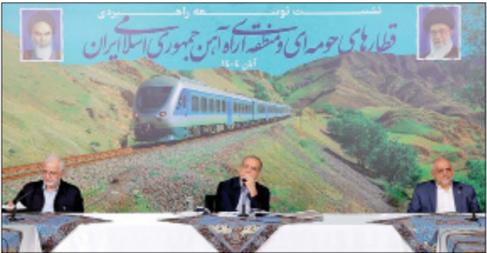
۲۰ ماه اخیر رسید

به گزارش شانا بهنقل از رویترز، حاشیه سود پالایش نفت در بازارهای جهانی به بالاترین سطح ۲۰ ماه گذشته رسید؛ افزایشی که تا حدود زیادی ناشی از عملکرد مطلوب بازار گازوئیل و نگرانی‌ها

درباره محدودیت عرضه در پی دور تازه تحریم‌های آمریکا علیه شرکت‌های نفتی روسفت و لوک اویل، بزرگ‌ترین صادرکنندگان روسیه بوده است.

بر پایه داده‌های گروه مالی بورس اوراق بهادار لندن (LSEG)، حاشیه سود پالایش پیچیده در سنگاپور (شاخص سودآوری پالایش در آسیا) روز سه‌شنبه (ششم آبان ۱۴۰۴) به حدود ۹ دلار برای هر بشکه رسید که بالاترین سطح از فوریه ۲۰۲۴ و افزایشی خیره‌کننده نسبت به حدود ۲ دلار در اوایل اکتبر به‌شمار می‌آید. شفاف قیمتی گازوئیل با ۱۰ پی‌یام گوگرد هم روز سه‌شنبه از ۲۶ دلار برای هر بشکه عبور کرد و به بالاترین سطح خود در بیش از یک‌سال‌ونیم گذشته رسید.بازارهای اروپایی نیز روندی مشابه را تجربه کرده‌اند، به‌طوری که حاشیه سود معیار گازوئیل در روز دوشنبه از ۳۰ دلار برای هر بشکه فراتر رفت و به بالاترین سطح از اواسط فوریه ۲۰۲۴ رسید. در ایالات متحده آمریکا، معاملات آتی دیزل با گوگرد بسیار کم (ULSD) روز دوشنبه با اختلاف ۲۹ دلار و ۹۱۴ سنتی نسبت به معاملات آتی نفت خام آمریکا انجام شد، رقمی که بالاترین سطح از فوریه ۲۰۲۴ است.

۱+۴ ایراد قطار حومه‌ای

نیازمند توسعه در این بخش است، شبکه ریلی اختصاصی قطارهای حومه‌ای است.

در جدیدترین نسخه طرح جامع حمل‌ونقل و ترافیک شهر تهران با بیش از ۹۰۰کیلومتر خط ریلی، برای اولین بار «قطار حومه‌ای» به عنوان یک مُد همگانی به رسمیت شناخته شد؛ در این طرح علاوه بر پیش‌بینی دو خط اکسپرس مدرن به طول مجموع ۳۴۶کیلومتر که مبدا و مقصد آنها شهرهای اقماری اطراف تهران است، سه محور دو خطه اختصاصی در شبکه راه‌آهن برای سرویس قطار حومه‌ای به ساکنان پرند، هشتگرد و پیشوا به طول مجموعاً ۱۸۸کیلومتر پیش‌بینی شد.

به این ترتیب با احتساب ۹۱کیلومتر مترو، طول کل شبکه ریلی تهران – حومه در افق طرح جامع جدید شهر تهران یعنی سال ۱۴۲۰ به ۵۲۵کیلومتر خواهد رسید.

فقدان ایستگاه‌های تبادل‌ی میان مترو و راه‌آهن حومه‌ای، نقطه ضعف سومی است که مسعود پزشکیان به آن اشاره کرد و گفت: درحال حاضر بسیاری از بخش‌های شبکه ریلی کشور ناقص هستند، باید نقاط تبادل‌ی ایستگاه‌های مترو و شبکه راه‌آهن، منطقه‌ای تکمیل و تجهیز شود تا مسافران و شهروندان بتوانند جابه‌جایی و تردد آسانی با ایستگاه‌های همزمان از این شبکه داشته باشند.

بـرسـی «دنیای اقتصاد» نشان می‌دهد، بسیاری از حومه‌نشینان پایتخت و دیگر شهرهای بزرگ که با هدف کار و تحصیل در حال تردد دائمی به این مراکز جمعیتی هستند، دسترسی مطلوبی از شبکه راه‌آهن به شبکه مترو درون شهری و بالعکس ندارند و این موضوع به عنوان یک دغدغه مهم برای ساکنان شهرهای اقماری مطرح است. حومه‌نشین‌ها خواستار آن هستند که امکان تبادل سفر بین راه‌آهن و مترو در چند نقطه مختلف شهر مادر وجود داشته باشد.

مقصود رئیس‌جمهور صرفاً وجود ایستگاه مترو، در محوطه ایستگاه راه آهن نیست؛ کمالینکه دست‌کم در تهران و مشهد، هم‌اکنون چنین دسترسی‌هایی وجود دارد؛ آنچه لازم است در فاز توسعه‌ای پیش‌بینی شود، امکان تبادل سفر مستقیم میان این دو شبکه ریلی آن هم در بیش از یک نقطه از شهرهای بزرگ است.

برای این منظور بهتر است در هر کدام از موقعیت‌های جغرافیایی (شمال، جنوب، شرق و غرب) یک ایستگاه تبادل‌ی برای مسافران شهر حومه‌ای واقع در حریم آن محدوده وجود داشته باشد تا مسافر مترو به صورت مستقیم بتواند وارد شبکه راه‌آهن حومه‌ای شود. در مورد پایتخت، در صورت تصویب نسخه پیشنهادی طرح جامع حمل‌ونقل و ترافیک شهر تهران، چنین اتصالاتی نیز باید پیش‌بینی شود تا هم مترو و هم شبکه قطار حومه‌ای به حداکثر بهره‌وری در پوشش سفرهای تهران – حومه برسند.

کسری پارکینگ برای خودروهای سسواری در محوطه پیرامونی ایستگاه‌های راه‌آهن، چهارمین نقضی است که پزشکیان در بحث ضرورت اصلاح دسترسی به شبکه ریلی حومه‌ای به آن اشاره کرد. برخی از مسافران پایتخت تا میال دارند تا

رئیس‌جمهور با شناسایی ۴+۱ نقص شبکه قطارهای حومه‌ای، تدابیری را برای رفع نقاط ضعف موجود پیشنهاد کرده است. با وجود آنکه راهکارهای پیشنهادی رئیس‌جمهور در سطح حادقلی ارزیابی می‌شود و پاسخگوی گستره مشکلات شبکه ریلی حومه‌ای نیست، اما همین شناسایی دقیق، به عنوان گام اول عبور از وضعیت فعلی، مهم و موثر است و باید در گام بعدی، این نقاط ضعف را با تدوین یک بسته مکمل، برطرف کرد.

عدم اتصال مستقیم شبکه ریلی حومه‌ای به مترو در شهرهای مترودار، به نحوی که امکان تبادل مسافر وجود داشته باشد، یکی از مهم‌ترین نواقصی است که مسعود پزشکیان در نشست توسعه راهبری قطارهای حومه‌ای و منطقه‌ای راه‌آهن جمهوری اسلامی ایران به آن اشاره کرده است.

رئیس‌جمهور یـسـا تـا کـیـد بر ضرورت افزایش کیفیت خدمات عمومی قطارهای حومه‌ای و منطقه‌ای تصریح کرد که برای توسعه راهبری قطارهای حومه‌ای باید کارگروهی تشکیل شود و مسائلی همچون اصلاح ساختار، بهره‌گیری از تجربه مشاوران مجرب داخلی و بین‌المللی، مشخص شدن شیوه مدیریت، برنامه‌ریزی، اجرای طرح‌ها و تأمین منابع را بررسی کند. وی تأکید کرد: برای افزایش بهره‌وری و توسعه زیرساخت‌های راه‌آهن و قطارهای حومه‌ای، علاوه بر بهره‌گیری از دانش اساتید و دانشگاهیان کشور، باید از تجربه کشورهای دیگر نیز که در این زمینه پیشگام هستند، استفاده شود.

مسعود پزشکیان روز پنج‌شنبه با حضور در ایستگاه مرکزی راه‌آهن تهران در نشست توسعه راهبری قطارهای حومه‌ای و منطقه‌ای راه‌آهن جمهوری اسلامی ایران شرکت کرد. پزشکـیـان هـمچـنـیـن بـر اـزـایـش بـهـرـه‌ورـی، مـامـوریت‌مـحـور کـردن فـعـالیت قـطـارهای حـومـه‌ای، اـزـایـش کـیفیت خـدماـت در راسـتای ارتقـای رضایـت‌مـندی مـسـرـدم، بـهـیـود خـدماـت بـرای اسـتـفـادـه نـکـمـیلـی خانوادـه‌ها از مـتـرو و قـطـار با اتـصال ایـسـتـگـاه‌ها و ایـجاد پارکینـگ در کـنـسـار آن‌ها، کـاهـش مـصـرف انـرژی، کـاهـش تـاخیر در جابه‌جایی کالا و تأمین سوله‌های موجود تأکید کرد.

پزشکیان در سخنان خود ۴+۱ چالش عمده شبکه قطارهای حومه‌ای را شناسایی و تشریح کرد و در عین حال، راهکارهایی نیز برای افزایش کیفیت خدمات این حوزه ارائه داد.
نقص اولی که پزشکـیـان مـورد تـوجـه قـرار داد، ناوگان فرسوده در این شبکه است. ناوگان مورد استفاده در شبکه قطارهای حومه‌ای در کشور از نوع قطارهای سالتنی (ریل‌پاس) است که نه تنها تعداد آنها محدود است، بلکه بخش قابل‌توجهی از آنها نیز فرسوده و حتی تعدادی از آنها به واسطه نیاز به تعمیرات اساسی کاملاً متوقف و خارج از سرویس است.

در حال حاضر به دلیل نبود تعداد کافی ناوگان ریل‌پاس برای حمل مسافران حومه‌ای کشور، از پنج نوع قطار مختلف در خطوط حومه‌ای استفاده می‌شود که عمر برخی از آنها بسیار بالاست. برای مثال سال ساخت واگن‌های درجه ۲ آلمانی با ۶۴ و ۷۰ صندلی قدیمی و شکننده لکوموتیو، بین سال‌های ۱۳۵۲ تا ۱۳۵۶ است. پزشکـیـان در این نـشـت دسـتـور داد هـزینـه تعمیرات اساسی ۹ دستگـاه ریل‌پاس تأمین شود تا به چرخه فعالیت بازگردد. البته ۹ دستگـاه در برابر ناوگان فعال ریل‌پاس کشور که بیش از ۶۰دستگاه است، عدد قابل‌توجهی نیست و شاید بتواند کسری در یک یا حداکثر دو خط حومه‌ای را جبران کند؛ با این حال اشاره درست رئیس‌جمهور به فرسودگی این ناوگان و تأثیر آن بر رضایت عمومی مسافران، بر ضرورت ارتقای تعداد و کیفیت این ناوگان می‌افزاید.

رئیس‌جمهور در بخش دیگری از سخنانش به کمبود زیرساخت‌های شبکه ریلی اشاره و تأکید کرد که منابع توسعه زیرساخت‌های شبکه ریلی باید به شیوه‌های مشخص شده تامل نسبی شود. به گزارش «دنیای اقتصاد»، یکی از زیرساخت‌هایی که

روزنامه در اقتصاد

دوشنبه ۲۷ بهمن ماه ۱۴۰۴ • شماره ۸۶۳

www.marzeghtesad.ir

▼ **آسیب ناترازی انرژی به کیفیت محصول**
مدیرکل دفتر نظارت بر اجرای استاندارد صنایع غیر فلزی سازمان ملی استاندارد، ناترازی انرژی را از بزرگ‌ترین تهدیدهای علیه بخش تولید دانست و گفت: این مضل نه تنها تولید را از رونق می‌اندازد، بلکه به کیفیت محصولات نیز آسیب جدی وارد می‌کند.

محمد احمدی‌مقدم، با اشاره به سندن راهبردی شورای عالی استاندارد گفت: تمرکز یسر حکمرانی کیفیت، عبور از اجبار به مقررات فنی، رفع ناترازی انرژی و مشارکت همه‌جانبه برای جهش تولید با کیفیت در این سند دیده شده است. احمدی‌مقدم سازمان ملی استاندارد را نهادی فرابخشی و حاکمیتی توصیف کرد که در سال‌های اخیر ساختار آن دستخوش تغییرات اساسی شده است و گفت: این تغییرات با سه هدف اصلی انجام شده که شامل تسهیل فرآیندهای اجرایی، کاهش مراجعات قضایی تولیدکنندگان و تقویت تعامل میان واحدهای تولیدی و نهادهای نظارتی است.

وی افزود: شعار اسمال سازمان ملی استاندارد «چشوپاندا، مشترک برای تحقق توسعه پایدار و جهان بهتر» است چرا که استاندارد یکی از شاخصه‌های اصلی توسعه پایدار است ولی تنها یک الزام فنی نیست؛ بلکه ابزاری برای مشارکت در تحقق اهداف جهانی و ساختن آینده‌ای بهتر است. وی با اشاره به دستاوردهای سازمان ملی استاندارد گفت: با بهره‌گیری از ظرفیت‌های علمی، تحقیقاتی و دانشگاهی کشور، تاکنون بیش از ۳۶ هزار استاندارد ملی در بخش‌های مختلف از جمله صنعت، کشاورزی، خدمات و انرژی تدوین و ابلاغ شده است. این استانداردها نقش محوری در ارتقای کیفیت زندگی مردم، صیانت از حقوق مصرف‌کنندگان و کمک به جایگاه‌یابی اقتصاد ایران در جهان ایفا می‌کنند. احمدی‌مقدم، با اشاره به رونمایی از سند راهبردی مصوب در اجلاس ۱۱۸ شورای عالی استاندارد گفت: این سند شامل ۱۲ راهبرد کلان است که یکی از مهم‌ترین آنها حکمرانی نظام استاندارد در کیفیت محصول تولیدی است. وی توضیح داد: باید ارتباطی موثر، پویا و ساختاریافته بین نظام استاندارد و کیفیت نهایی محصول برقرار شود. سازمان استاندارد نه تنها باید مشکل‌گشا باشد، بلکه باید راهگشا نیز باشد. و این امر بدون مشارکت گسترده ممکن نیست. احمدی‌مقدم یکی از راهبردهای کلیدی را عبور از استانداردهای اجباری به سمت تدوین و اجرای مقررات فنی دانست و گفت: این حرکت با هدف ارتقای کیفیت، ایمنی، سلامت، امنیت و حفاظت از محیط زیست طراحی شده و بخشی از مسیر توسعه پایدار است. وی بار دیگر بر ضرورت مشارکت فرابخشی تأکید کرد: تحقق اهداف توسعه اقتصادی و ارتقای کیفیت محصولات، نباید صرفاً وظیفه سازمان استاندارد تلقی شود. همه دستگاه‌های اجرایی، بخش خصوصی، جامعه مدنی و حتی مصرف‌کنندگان باید به میدان بیایند. هم‌افزایی، شبکه‌سازی و همکاری موثر یک ضرورت غیرقابل اجتناب است. در همین راستا، سازمان ملی استاندارد بسته‌های حمایتی ویژه‌ای برای تولیدکنندگان طراحی و آماده ارائه کرده است. این بسته‌ها شامل تسهیلات، مشاوره‌های فنی، آموزش و حمایت در فرآیندهای استانداردسازی است تا بار مالی و اجرایی بر دوش تولیدکنندگان کاهش یابد.

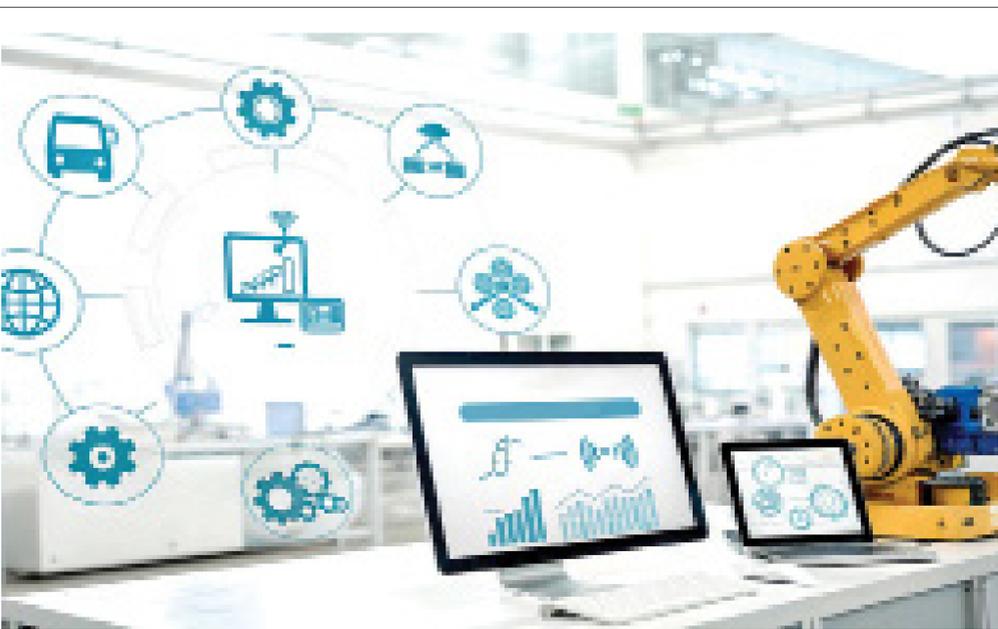
احمدی‌مقدم رضایت مشتتری را محور اصلی کیفیت دانست و گفت: سازمان با طراحی مدل‌های ارزیابی دقیق و بهره‌گیری از نظرات کارشناسان رسمی دادگستری و متخصصان دانشگاهی، در مسیر ارتقای نظام کیفیت ملی گام‌های موثری برداشته است. وی با اشاره به شمار سال گفت: رونق تولید، جهش تولید و کیفیت‌بخشی به تولید، همگی در گرو اهمیت دادن به استاندارد و ترویج فرهنگ استانداردسازی است. سازمان ملی استاندارد به عنوان یک نهاد حاکمیتی، با اتکا به دانش کارشناسان خیره، این ماموریت را به درستی به پیش می‌برد، اما موفقیت نهایی در گرو ورود همه بخش‌ها به این عرصه است.

■.....■

▼ **کسانیکه بدون گواهینامه اقدام به رانندگی نمایند مجرم شناخته شده و به دادگاه معرفی می شوند**

سرهنگ محمد پورشمس رئیس پلیس راهمایی و رانندگی استان در این خصوص عنوان داشت: برابر ماده ۷۲۳ قانون مجازات اسلامی هر کس بدون گواهینامه رسمی اقدام به رانندگی نماید مجرم محسوب شده و برای بار اول به حبس تعزیری تا دو ماه و در صورت ارتکاب مجدد به دو ماه تا شش ماه حبس محکوم خواهد شد. از این رو پلیس راهور در اجرای این قانون و مطابق با ماده ۱۰ قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی در صورتی که شخصی بدون داشتن گواهینامه اقدام به رانندگی نماید، وسیله نقلیه وی را متوقف و راننده را به مرجع قضایی معرفی می نماید.

سرهنگ پورشمس در ادامه این خبر افزود از آنجایی که شاهد روند رو به رشد رانندگی بدون گواهینامه خصوصا در بین نوجوانان و جوانان هستیم طرح ویژه برخورد با آندسته از متخلفین در دستور کار پلیس راهور قرار دارد .

کار آفرینی بدون کارخانه

✎ **عروشیا حسن پور** – «تولید بدون کارخانه یکی از سیاست‌های جدید وزارت صمت است که در دولت چهاردهم به طور جدی دنبال می‌شود. تولید بدون کارخانه یعنی شرکت‌ها و استارت‌آپ‌های نوپا دیگر کارخانه نمی‌سازند.

کار آنها فقط طراحی، برندسازی و فروش است. این روش هزینه تولید را برای این شرکت‌ها کاهش می‌دهد. در جهان، کارخانه‌هایی همچون اپل و نایکی در این زمینه پیشرو هستند و بیشترین سازندگان قطعات و تامین‌کنندگان آنها در کشورهای آسیایی از جمله چین، تایوان، کره جنوبی، ژاپن و تایلند هستند و کارخانه‌های آنها نیز در این کشورها مستقر و فعال است.

کارآفرینی بدون کارخانه

در ایران، اما پس از استقرار دولت چهاردهم این روش بیش از پیش مورد استفاده قرار گرفت. اگر چه ایده آن در اواخر دهه ۸۰ مطرح شد، اما وزارت صمت ابتدا طرح تولید بدون کارخانه را در تهران و قم به طور آزمایشی راه انداخت و سپس در استان‌های صنعتی چون البرز، اصفهان و آذربایجان شرقی این طرح در دستور کار قرار گرفت.

هدف این طرح، استفاده از ظرفیت خالی برخی از کارخانه‌ها است. بر این اساس شرکت‌های کوچک با یک مجوز، می‌توانند تولید را به دیگران بسپارند. وزارت صمت مدعی است که در حال حاضر صنایع آرایشی و بهداشتی و همچنین مواد غذایی، با استفاده از تولید بدون کارخانه موفق شده‌اند برند خود را بسازند. فعالان اقتصادی اعتقاد دارند که این روش می‌تواند تولید صنعتی را افزایش دهد و مزیت این روش آن است که یک

ایده با سرمایه کم، سریع به بازار وارد می‌شود. البته در این راه مشکلاتی هم وجود دارد. با وجود تحریم‌ها تامین مواد اولیه برای صنایع نوا سخت می‌شود. از سسوی دیگر کیفیت کارخانه‌های بیمانکار یکسان نیست و احتمال اینکه فرآزادهای برون‌سپاری مشکل داشته باشد، وجود دارد. هر چند دستورالعمل وزارت صمت شفاف و روشن است، ولی در مقام اجرا شعبه‌ها و مشکلاتی وجود دارد.

ایده تولید بدون کارخانه در صورت هدایت درست و سیاستگذاری مناسب می‌تواند گره‌گشای بسیاری از موانع تولید باشد و همچنین موجب رشد اشتغال‌زایی و توسعه برند ایرانی شود. همچنین این روش نه تنها هزینه را برای سرمایه‌گذاران کم می‌کند، بلکه نوآوری را افزایش می‌دهد.

کشاورزی در بن‌بست انرژی

معاون برنامه‌ریزی، نوآوری و هوشمندسازی وزارت صمت در خصوص چالش‌های برون‌سپاری تولید با توجه به تحریم‌ها و نوسانات ارزی، هم توضیح داد: یکی از چالش‌های دارندگان گواهی تولید بدون کارخانه تامین مواد اولیه است. با توجه به ماده (۳) تصویب‌نامه شماره ۶۲۹۸۸-هـ مورخ ۲۰ اردیبهشت ۱۴۰۴ هیات وزیران درخصوص تدوین شیوه‌نامه حمایت از تولید برون‌سپاری شده (تولید بدون کارخانه)، اخیرا پیش‌نویس شیوه‌نامه مذکور توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت با همکاری وزارتخانه‌های جهاد کشاورزی، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و معاونت رئیس‌جمهور در امور توسعه روستایی و مناطق محروم کشور تدوین و جهت طرح در جلسه آتی کارگروه ویژه پیگیری شعار سال ۱۴۰۴ ارسال شده است. بر اساس بند ۵ پیش‌نویس مذکور، در راستای تسهیل دسترسی دارندگان مجوز به مواد اولیه مورد نیاز، کلیه دستگاه‌های اجرایی ارائه‌دهنده سهمیه مواد اولیه مجازند نسبت به اعطای سهمیه خرید مواد اولیه از مبادی ذی‌ربط (نظیر بورس کالای ایران، سامانه بازارگاه و…) در سقف ظرفیت اسمی مندرج در مجوز و متناسب با مدت اعتبار مجوز، اقدام و شیوه‌نامه اجرایی این بند را ظرف مدت دو ماه از تاریخ ابلاغ این تصویب‌نامه تدوین و به تصویب مراجع ذی‌ربط برسانند.

رشد اشتغال و ضرورت نوآوری در تولید

یکی دیگر از مزیت‌های این مدل از تولید رشد اشتغال و کاهش بیکاری در بخش صنعت است. خصوصا که بخشی از خط تولید بسیاری از کارخانجات موجود به دلایل مختلف از جمله عدم بازاریابی مناسب، رکود کسب و کار یا عدم تامین سرمایه در گردش، تعطیل شده است. به همین خاطر ایده‌های نو می‌توانند در بخشی از کارخانه‌های موجود تبدیل به محصول شوند.

شجاعی در خصوص اینکه این مدل کسب‌وکار چقدر در کاهش بیکاری و استفاده از ظرفیت‌های بلااستفاده کارخانه‌های موجود موثر است، پاسخ داد: این الگوی تولید در واقع تزریق نقدینگی، دانش فنی تولید و مهارت بازاریابی به زیرساخت‌های تولیدی کشور است که بخشی از آن به دلیل کمبود نقدینگی یا نبود بازار مناسب غیرفعال است. لذا صدور گواهی فعالیت تولید بدون کارخانه سبب افزایش بهره‌وری ظرفیت‌های تولیدی و افزایش اشتغال خواهد شد. با توجه به دستورالعمل سرمایه‌گذاری صنعتی و شیوه نامه حمایتی تولید بدون کارخانه و افزایش مزایای این نوع از تولید، نظیر امکان دریافت سهمیه مواد اولیه، واردات مواد اولیه مورد نیاز و… پیش‌بینی می‌شود تا پایان سال ۱۴۰۴ تعداد بیشتری در زمره تولیدکنندگان بدون کارخانه قرار گیرند.

معاون وزیر صمت در خصوص اینکه تولید بدون کارخانه چگونه می‌تواند با فناوری‌های نوین مانند هوش مصنوعی یا زنجیره تامین دیجیتال ادغام شود تا ایران را به یکی از صادرکنندگان منطقه تبدیل کند، تصریح کرد: هوش مصنوعی با توجه به دسترسی به داده‌ها و اطلاعات متنوع و گسترده موجود در صفحات و فضای مجازی می‌تواند در زمینه تعیین بازار هدف، نیازهای بازار، استراتژی فروش و… که برای تولید کالا لازم است، اطلاعات ارزشمندی به ایده‌پردازان بدهد. در واقع هوش مصنوعی با توجه به سئوالات هدفمند و اهداف تولیدکننده می‌تواند نقش یک مشاور حاذق را ایفا کند. زنجیره تامین دیجیتال نیز سبب روانی جریان کالا و مواد اولیه از تامین کننده تا مصرف‌کننده و جریان کالا و محصولات از تولید تا بازار هدف می‌شود، لذا تولیدکننده به موقع و به صورت لحظه‌ای از نیازهای واحد تولیدی و بازار مطلع شده و بر اساس آن فرآیندهای خرید مواد اولیه و فروش محصولات خود را تنظیم می‌کند.

معاون برنامه‌ریزی و نوآوری وزیر صمت به استارت‌آپ‌های کوچک که می‌خواهند بدون کارخانه وارد بازار شوند، توصیه کرد: شناخت بازار و سلیقه مصرف کننده در موفقیت تولید بدون کارخانه تاثیر بسزایی دارد. بخشی از ظرفیت‌های خالی موجود در صنایع به دلیل عدم شناخت صحیح بازار، عدم ابتکار در تولید و ارائه محصولات متنوع متناسب با سلیقه مصرف کننده است، لذا در صورتی که استارت‌آپ‌های کوچک با شناخت کافی از بازار و ویژگی‌های محصول هدف وارد فرآیند تولید بدون کارخانه شوند، می‌توانند در مدت کوتاهی به سوددهی برسند.

مکران ۸۰۰ کیلومتر منطقه ساحلی در جنوب شرقی و در استان سیستان و بلوچستان است. این منطقه در امتداد دریای عمان قرار دارد و از مرز ایران و پاکستان در گواتر شروع شده و تا نزدیکی بندر کراچی در پاکستان ادامه دارد.

بهره‌برداری از ظرفیت‌های خالی صنایع
در همین رابطه موسی احمدزاده نایب‌رئیس کمیسیون اقتصاد کلان اتاق ایران در گفت‌وگو با «دنیای اقتصاد» بیان کرد: در نتیجه پیگیری‌های مستمر فعالان بخش خصوصی و به منظور استفاده بهینه از ظرفیت‌های راکد صنعتی و کاهش بار مالی سرمایه‌گذاری‌های جدید، گواهی «تولید بدون کارخانه» به تصویب رسیده و رسماً ابلاغ شده است. وی تأکید کرد: این طرح با هماهنگی نزدیک معاونت صنایع عمومی و معاونت برنامه‌ریزی وزارت صنعت، معدن و تجارت (صمت) به اجرا درآمده و می‌تواند نقش موثری در رفع مشکلات تولید و عرضه داشته باشد. این گواهی به تولیدکنندگان اجازه می‌دهد به جای صرف هزینه‌های سنگین برای خرید ماشین‌آلات، از خطوط تولید نیمه‌فعال موجود بهره ببرند و مسیر توسعه اقتصادی را هموارتر سازند.

احمدزاده در ادامه افزود: بر اساس مصوبه تازه دولت، تمامی تسهیلات و حمایت‌های اعطایی به واحدهای تولیدی، شامل حال فعالان «تولید بدون کارخانه» نیز خواهد شد. این تصمیم امکان ثبت‌سفارش توسط تولیدکنندگان بدون کارخانه و حتی واسطه‌های تولیدی را در سامانه جامع تجارت فراهم می‌کند و در نهایت به فعال‌سازی حداکثری کارخانه‌های کم‌کار و کاهش هزینه‌های عملیاتی بنگاه‌ها منجر می‌شود. وی با اشاره به اینکه «تولید بدون کارخانه» به عنوان الگویی از تولید بهینه شناخته می‌شود، اظهار کرد: این روش مزایای متعددی از جمله کاهش هزینه‌های عملیاتی، ارتقای کیفیت محصولات، افزایش انعطاف‌پذیری در زنجیره تامین، برخورداری از منافع زیست‌محیطی، بهبود بهره‌وری و ظرفیت تولید، و همچنین کسب برتری رقابتی در بازارهای داخلی و خارجی به همراه دارد.

نایب‌رئیس کمیسیون کشاورزی اتاق ایران، تأکید کرد: خاموشی‌های گسترده و بی‌برنامه، نهنتها به تولید محصول در مزرعه آسیب می‌زند، بلکه کل زنجیره تامین و صنایع تبدیلی کشاورزی را وارد مرحله‌ای از زیان جدی کرده است؛ این قطعی‌ها باعث پایین‌آمدن تولید، افزایش هزینه‌های تعمیرات و نگهداری تجهیزات آبیاری و حتی آسیب به چاه‌های آب –از جمله ریزش و تخریب آنها –می‌شود که در نهایت، زیرساخت‌های حیاتی بخش کشاورزی را فرسوده و امنیت غذایی کشور را با تهدیدبی جدی مواجه می‌کند. او با بیان اینکه موضوع «ناترازی انرژی» از یک چالش فنی صرف فراتر رفته و اکنون به یک بحران اقتصادی و اجتماعی در بخش کشاورزی بدل شده، گفت: در غیاب یک سیاست پایدار و هدفمند برای تامین برق در مناطق کشاورزی، ما با کاهش ظرفیت تولید، افزایش هزینه‌ها و ناتوانی در تامین محصولات تازه‌خوری در بازار داخلی مواجه شده‌ایم. این فقط مشکل کشاورز نیست؛ این زنگ خطر برای امنیت غذایی کشور است.

بر اساس گفته‌های هاشمی، خاموشی‌های مکرر و ناپایدار در مناطق روستایی و کشاورزی، مستقیما فعالیت‌های کلیدی مانند پمپاژ آب، مدیریت گلخانه‌ها و کارگاه‌های فرآوری را مختل می‌کند. او گفت: وقتی تامین انرژی قطع می‌شود، بسیاری از مراحل زراعی و تولیدی متوقف می‌شوند و این در حالی است که در کشاورزی، زمان و شرایط محیطی نقشی حیاتی دارد.

چرا «شاید» از «نه» بدتر است؟

و بدانند باید دقیقا چه انتظاری داشته باشند.

تصمیم درست

شاید بد نباشد که دفعه بعد، پیش از پاسخ دادن، بدون سوگیری و توجه به میل شخصی خودتان، خود را جای همکارتان بگذارید. در این پژوهش وقتی از دعوت‌شوندگان خواسته شد قبل از هر انتخابی، خود را جای دعوت‌کننده بگذارند و از چشم‌انداز آن شخص به موضوع نگاه کنند، احتمال انتخاب گزینه خیر به جای شاید به شکل معناداری افزایش یافت. همین تمرین ساده همدلی کمک موثری به مهار استدلال انگیزشی می‌کند. در مرحله بعد، اگر واقعا مجبور بودید از گزینه شاید استفاده کنید، حتما دلیل عدم قطعیت خود را شفاف و صادقانه توضیح دهید؛ مثلا «منتظر پاسخ مدیرم درباره جلسه هم‌زمانی هستیم» یا «تا پایان امروز وضعیتم مشخص می‌شود.» این کار باعث می‌شود دعوت‌کننده احساس نکند هدف شما از سر باز کنی است و به او بی‌اعتنایی و بی‌احترامی شده و بداند چه زمانی باید منتظر پاسخ قطعی می‌روند. مثلا اینکه نمی‌خواهند طرف مقابل به دعوت همکاری شاید می‌گوید، مسوولیت پیگیری و اطلاع پاسخ قطعی با شماست. فارغ از اینکه پاسخ نهایی‌تان مثبت است یا منفی، در اسرع وقت آن را اطلاع دهید تا طرف مقابل بتواند برنامه‌ریزی خود را پیش ببرد.

برای درک بهتر و عمیق‌تر این موضوع، این نکات را در نظر بگیرید:
هزینه روانی بلاتکلیفی: پاسخ «شاید» فقط در مسائل لجستیک مثل سالن برگزاری جلسه یا سفارش تعداد غذا مشکل‌ساز نمی‌شود، بلکه یک بار شناختی (Cognitive Load) روی دوش دعوت‌کننده می‌گذارد. او اکنون مجبور است دالما این موضوع را در پس‌زمینه ذهنش حفظ کند. سناریوهای مختلف را در نظر بگیرید و برنامه‌های جایگزین داشته باشد. این اتلاف انرژی ذهنی، بسیار پرهزینه‌تر از دریافت یک «نه» قاطع است. چالش فرهنگی «نه» گفتن: بایدسبذیریم که «نه» گفتن صریح، به‌خصوص در فرهنگ‌هایی که تعارف و ملاحظظات اجتماعی در آنها پررنگ است، دشوار تلقی می‌شود. افسردا به دلایل گوناگونی از جمله گفتن طفره می‌روند. مثلا اینکه نمی‌خواهند طرف مقابل را ناراحت کنند، بی‌ادب و نامحترم به نظر برسند یا با نه گفتن مستقیم فرصت‌های آتی را از دست بدهند. با این حال، این پژوهش به وضوح نشان می‌دهد که در بلندمدت، در محیط‌های حرفه‌ای، شفافیت و احترام به زمان دیگران بسیار ارزشمندتر از موافقتی و دروغ‌غی است.

نقش دعوت‌کننده: تمرکز این پژوهش روی رفتار دعوت‌شوندگان بوده، اما دعوت‌کنندگان هم می‌توانند در کاهش پاسخ‌های «شاید» نقش داشته باشند. هنگام ارسال دعوت‌نامه، به‌ویژه برای جلسات مهم، هدف، ضرورت حضور فرد و دستور جلسه را به‌روشنی بیان کنید. اگر فرد دلیل اهمیت حضور خود را بداند، احتمال این پاسخی قطعی بدهد بسیار بیشتر می‌شود. همچنین، ارائه چند گزینه زمانی یا استفاده از ابزارهای نظرسنجی پیش از ارسال دعوت‌نامه نهایی، می‌تواند به دریافت پاسخ قطعی‌تر کمک کند.

مسئله، پدیده‌ای است که روان‌شناسان آن را «استدلال انگیزشی» (Motivated Reasoning) می‌نامند. استدلال انگیزشی زمانی رخ می‌دهد که افراد برای اینکه بتوانند به گونه‌ای استدلال و نتیجه‌گیری کنند که با خواسته‌های خودشان همسو باشد، اغلب به شکل ناخودآگاهی در شیوه تفکر خود دچار سوگیری می‌شوند. آن لحظه، پاسخ «شاید» برای دعوت‌شونده بهترین گزینه است، چون قولی نمی‌دهد، متعهد به انجام کاری نمی‌شود و بدون اینکه مجبور باشید یک تصمیم قطعی بگیرید، دستش برای انتخاب بعدی باز است. پس، از آنجا که این پاسخ به نفع اوست، خود را متقاعد می‌کند که این همان پاسخی است که دعوت‌کننده ترجیح می‌دهد بشنود.

چگونه شفاف‌تر پاسخ دهیم؟

شاید مهم‌ترین توصیه حاصل از این پژوهش این باشد که هرگز تصور نکنید همکاران شما پاسخ نامعلوم شاید را به یک نه قطعی ترجیح می‌دهند. شما با انتخاب میهمتان، به جای اینکه پاسخی بدهید، معمولا پرسش‌های بیشتری ایجاد می‌کنید. مثلا اینکه: برگزاری این کنفرانس تلفنی با حضور چند نفر که حتی معلوم نیست در جلسه حاضر شوند یا نه اصلا ارزشش را دارد یا بهتر است جلسه به زمان دیگری موکول شود؟

با وجود این تعدادی که آمدن و نیامدنشان مشخص نیست، برای ناهار جلسه باید چه تعداد غذا سفارش داد؟

آیا لازم است از تیمی که اعضایش حضورشان در جلسه را قطعی نکرده‌اند، فرد دیگری را هم دعوت کنیم تا اطمینان داشته باشیم نماینده‌ای از آن تیم در جلسه حضور دارد؟ این صرفا گوشه‌ای از سوالات کلافه‌کننده‌ای است که دعوت‌شونده با پاسخ میهمش در ذهن دعوت‌کننده ایجاد و کار را برایش مشکل‌تر می‌کند. یک پاسخ خیر محترمانه و صریح به دعوت‌کننده اجازه می‌دهد با اطمینان و براساس یک برنامه قطعی پیش برود

اوسمار به جوان‌ها اعتماد می‌کند؟

۵ عرفان حمیدی – اوسمار ویرا بعد از گذشت ۹ مسابقه از فصل جاری لیگ بر تر به پرسپولیس اضافه شده و از این پس سرخ‌ها را هدایت خواهد کرد.

اوسمار ویرا بعد از گذشت ۹ مسابقه از فصل جاری لیگ برتر به پرسپولیس اضافه شده و از این پس سرخ‌ها را هدایت خواهد کرد. اوسمار از امروز تیمش را برای بازی هفته دهم مقابل استقلال خوزستان تمرین خواهد داد و بعد از این مسابقه دو هفته فرصت دارد تا شرایط کیفی تیم را بهبود بخشد. در این میان با در نظر گرفتن این تغییر بزرگ روی نیمکت می‌توان منتظر تغییراتی در ترکیب بود و طبیعتاً بازیکنانی که تا الان به آنها کمتر بازی رسیده بود امیدواری بیشتری پیدا کرده‌اند تا در ادامه فصل شرایط متفاوتی پیدا کنند. در این میان سؤال بزرگ اینجاست که رویکرد اوسمار نسبت به بازیکنان جوان تیمش چه خواهد بود؟ دو سال پیش در زمستان ۱۴۰۲ وقتی اوسمار هدایت پرسپولیس را در دست

آغاز مذاکره با بزرگان اروپا برای بازی تدارکاتی

در شرایطی که حدود یک ماه تا قرعه‌کشی جام جهانی ۲۰۲۶ زمان باقی مانده، هنوز تکلیف حضور نمایندگان ایران در مراسم قرعه‌کشی جام جهانی از طرف فیفا مشخص نیست و معلوم نیست که آیا به‌عضای فدراسیون و کادر فنی تیم ملی ایران ویزا برای حضور در مراسم قرعه‌کشی اهدا می‌شود یا خیر. در این زمینه، مهدی محمدنبی نایب‌رئیس فدراسیون فوتبال و سرپرست تیم ملی در خصوص شرایط نمایندگان ایران برای حضور در مراسم قرعه‌کشی جام جهانی به ایرنا گفت: «فرایند صدور ویزا مراحلی دارد که باید

مسیر اداری آن طی شود. فیفا نیز در جریان پروسه حضور هیأت ایران در مراسم قرعه‌کشی هست. چه از طریق فیفا و چه روابط بین‌الملل فدراسیون در حال پیگیری صدور ویزا برای نمایندگان ایران هستیم. البته به جز فدراسیون‌هایی که کشورهایشان قانون لغو ویزا با آمریکا دارند، سایر کشورهای صعودکننده به جام جهانی در حال طی کردن مسیر صدور ویزا هستند و عقب نیستیم. ما منتظر هستیم تا در این باره اقداماتی که باید صورت بگیرد، انجام شود.»

نبی همچنین افزود که حضور نمایندگان ایران در آمریکا صرفاً برای مراسم قرعه‌کشی نخواهد بود: «البته حضور نمایندگان ایران صرفاً برای حضور در مراسم قرعه‌کشی در آمریکا مطرح نیست. در کنار این مراسم، سمینارهای مختلف برگزار می‌شود و هیأت اعزامی، ۴، ۵ روز فشرده کاری در این کشور به دلیل برنامه‌های مختلفی که در نظر گرفته شده، خواهد داشت. همچنین بازدید از کمپ‌های تمرینی برای انتخاب کمپ تمرینی تیم ملی هم در برنامه سفر به آمریکا قرار دارد.»

برگزاری دیدارهای تدارکاتی باکیفیت برای تیم ملی نیز یکی دیگر از دغدغه‌های اصلی هواداران است؛ تاکنون حضور تیم ملی در تورنمنت العین برای بازی‌های ماه آبان قطعی شده اما در ماه فروردین، باید شاهد تقابلی احتمالی ایران با تیم‌های اروپایی حاضر در جام جهانی باشیم که پیش از این در یک مطلب مفصل به این موضوع پرداخته بودیم.
نبی در این خصوص گفت: «در فیفایذ آبان، بازی‌های بسیار خوبی تیم ملی خواهد داشت و محک جدی می‌خورد. درباره ادامه بازی‌های تدارکاتی تیم ملی منتظر قرعه‌کشی جام جهانی و مشخص شدن تیم‌های همگروه هستیم. پس از این مراسم با توجه به حرفان و تیم‌هایی گروهی که در آن قرار داریم، برنامه‌ریزی برای هماهنگی بازی‌های تدارکاتی تیم ملی در زمان باقی‌مانده وارد مرحله نهایی خواهد شد. درباره بازی با تیم‌های اروپایی هم در صورت نیاز اقدام می‌شود. اشاره کنم که مذاکره با تیم‌های اروپایی و تیم‌هایی که جزو قدرت‌های فوتبال دنیا هستند، آغاز شده و ادامه دارد و پس از نهایی شدن اعلام خواهد شد.»

استقلال فقط الحدادی و آسانی نیست

پيروزی مهم استقلال مقابل آلومینیوم اراک در هفته نهم در شرایطی رقم خورد که شاگردان سایپتو با انگیزه‌ای دوچندان به میدان رفتند و توانستند برابر یکی از منظم‌ترین

تیم‌های دفاعی این فصل لیگ برتر به برتری برسند. آلومینیوم در هفته‌های اخیر عملکرد بسیار خوبی داشت و بسیاری این دیدار را یکی از آزمون‌های دشوار برای آبی‌پوشان می‌دانستند، اما شاگردان سایپتو با نمایشی هوشمندانه و تیمی موفق شدند سه امتیاز کامل را از آن خود کنندو ۳ بار دروازه این تیم را باز کنند. مهم‌ترین نکته بعد از این برد، نه فقط نتیجه، بلکه واکنش جالب و حرفه‌ای ریکاردو

سایپنتو در نشست خبری پس از بازی بود. سرمربی پرتغالی استقلال که معمولاً با احساسات و هیجان خاصی صحبت می‌کند، این بار با آرامش و پختگی مثال‌زدنی، از تمام بازیکنانش تمجید کرد و نشان داد در اوج فشار و رقابت، چگونه می‌توان تیمی متحد و همدل ساخت و البته با اظهارات خود دوگانگی ذهنی پرای شاگردان ایجاد نکرد.

وقتی یکی از خبرنگاران درباره درخشش یاسر آسانی و منیر الحدادی سؤال پرسید، سسایپنتو به‌جای تمرکز صرف بر ستاره تیمش، نگاهی جامع‌تر به ترکیب استقلال داشت و گفت:

«علیرضا کوشکی هم امروز بازی خوبی انجام داد. آنها بازیکنان خوبی هستند، یاسر آسانی بازیکنی ملی‌پوش است. منیر هم در تیم‌های بزرگی مانند بارسلونا بازی کرده و بازیکنی باکیفیت است. برخی از بازیکنان مثل زراقی‌نیا جوان هستند و خوب بازی می‌کنند. سعید سحرخیزان هم خیلی خوب کار می‌کند. ما اسماعیل قلی‌زاده و محمدحسین اسلامی را نیز داریم. موسی جنیو هم هنوز مصدوم است و پس از تعطیلات به تیم اضافه می‌شود. همین‌طور روزه چشمی که به تمرینات بازخواهد گشت.» این جملات سایپنتو بیش از هر چیز پیام روشنی برای تیمش داشت: در استقلال همه دیده می‌شوند. او با هوشمندی خاصی تلاش کرد تا روحیه و انگیزه را در تمام بازیکنانش زنده نگه دارد. برخلاف بسیاری از مربیان که پس از برد، تنها نام چند چهره شاخص‌از بر زبان می‌آورد، سایپنتو آگاهانه نام بازیکنان جوان و نیمکت‌نشین را هم ذکر کرد تا به

همان سال و در اواسط پاییز ۷ بازیکن از آکادمی به تمرینات تیم اصلی اضافه شدند و پرسپولیس جوان‌هایی مثل محمد بابایا، علیرضا بابایی، سهیل صحرایی، میلاد سورگی، محمد عمری، محمدمهدی احمدی، امیررضا رفیعی و ابوالفضل بابایی از جمله جوان‌هایی بودند که در اختیار اوسمار قرار گرفتند اما فقط برخی از آنها در یکی دو بازی اول و زمانی که پنجره نقل و انتقالاتی باشگاه بسته بود روی نیمکت نشستند. همچنین با مصدومیت و محرومیت‌های بیرانوند دو سه بازی هم به امیررضا رفیعی رسید اما بقیه بازیکنان جوان تا آخر فصل اصلاً به میدان نرفتند. این اتفاق در حالی رخ داد که یحیی در نیم فصل اول به بازیکن جوانی مثل میلاد سورگی میدان داد اما اوسمار حتی دل یکی از این جوان‌ها را خوش نکرد که شاید هم طبیعی بود.

به هر حال امروز اوسمار در شرایطی سرمربی پرسپولیس شده که شرایط با دو سال پیش متفاوت است. مهم‌ترین تفاوت اینجاست که فعلاً یک سوم فصل گذشته و از آنجایی که بعید است تا نیم فصل بازیکن جدیدی به اسکواد پرسپولیس اضافه شود اوسمار فرصت این را خواهد داشت تا در بازی‌های آینده و طی شش مسابقه پیش رو تا پایان نیم فصل اول از بازیکنان جوانش استفاده کند.

از بین بازیکنان جوان‌تر پرسپولیس امیررضا رفیعی و محمد گندمی به عنوان گلرهای دو و سه پرسپولیس شانس‌س برای بازی ندارند چرا که پیام نیازمند فوق‌العاده کار کرده و تا زمانی که محروم و مصدوم نباشند بازی خواهد کرد. در پست دفاع راست تا قبل از آماده شدن اوریه هم صحرایی هم براجعه چند بار به میدان رفتند اما الان شرایط برای حضورشان در ترکیب مهیا نیست مگر اینکه اوریه همچنان از فرم خوبیش فاصله داشته باشد. در دفاع چپ علیرضا همایی‌فر اصلاً در تیم هاشمیان بازی نکرد و اینکه اوسمار بخواهد او را جانشین میلاد محمدی کند هم کمی دور از ذهن خواهد بود.

در خط میانی علیرضا عنایت‌زاده با اینکه در دوره گاربدو و کارتال چند بازی انجام داد هرگز از سوی هاشمیان به بازی گرفته نشد اما شاید با حضور اوسمار بخت او باز شود. در خط حمله ابوالفضل بابایی فعلاً مصدوم است اما با در نظر گرفتن کمبودها شاید شرایط برای حضورش در زمین به عنوان مهاجم ذخیره بهتر شود. از سوی دیگر در هفته‌های اخیر امیرحسین محمودی به تیم پرسپولیس اضافه شده که می‌تواند در نبود مهاجم نوک روی نیمکت یک گزینه هیجان‌انگیز باشد که باید دید اوسمار چقدر به او اعتماد می‌کند. پرسپولیس جوان‌هایی مثل مجتبی فخریان و محمدحسین صادقی را هم در اختیار دارد که اسیر نیمکت، مصدومیت و حضور در تیم ملی امید بوده‌اند. البته فخریان شرایطی سخت‌تر از صادقی داشته و خیلی کم بازی کرده چرا که ماجرای انتقالش به او لطمه زده اما اوسمار روی این جوان‌ها هم می‌تواند حساب بیشتری باز کند و از نیروی جوانی آنها در رقم مد نظرش بیشتر استفاده کند.

آمار جوان های پرسپولیس در ۹ بازی ابتدای فصل

امیررضا رفیعی: یک بازی ، یک بازی فیکس. ۹۰ دقیقه، ۸ بازی حضور روی نیمکت

محمد گندمی: ۵ بازی خارج از لیست، ۴ بازی روی نیمکت

محمدحسین صادقی: ۴ بازی به عنوان بازیکن ذخیره و جمعا ۹۴ دقیقه، یک بازی روی نیمکت، ۴ بازی خارج از لیست

یعقوب تقویب راجعه: ۴ بازی، سه بار به عنوان بازیکن ثابت و جمعا ۲۷۷ دقیقه، ۴ بازی روی نیمکت، یک بازی خارج از لیست

سهیل صحرایی: ۴ بازی هر ۴ بازی به عنوان بازیکن فیکس جمعا ۳۲۹ دقیقه، ۴ بازی روی نیمکت، یک بازی خارج از لیست

علیرضا عنایت‌زاده: ۹ بازی روی نیمکت

امیرحسین محمودی: سه بازی روی نیمکت

مجتبی فخریان: یک بازی به عنوان بازیکن ذخیره به مدت ۶ دقیقه، ۴ بازی روی نیمکت، ۴ بازی خارج از لیست
ابوالفضل بابایی: ۴ بازی روی نیمکت، ۵ بازی خارج از لیست

مردودی بزرگ برای کمیته داوران

در حالی که از ابتدای فصل مسئولان کمیته

داوران فدراسیون فوتبال ایران ادعا می‌کردند که قرار است در این فصل تمام مسابقات با استفاده از سیستم کمک‌داور ویدیویی برگزار شود، در برخی هفته‌ها شاهد نبود VAR در مسابقات لیگ برتر بوده‌ایم. در دو هفته اول لیگ، شاهد استفاده از سیستم کمک‌داور ویدیویی در همه بازی‌ها نبودیم و به تدریج و با برنامه‌ریزی بهتر، در تمام مسابقات از این سیستم استفاده شد. در دو هفته اخیر لیگ برتر اما بار دیگر شاهد عدم استفاده از سیستم کمک‌داور ویدیویی در برخی مسابقات لیگ برتر بوده‌ایم و بار دیگر استفاده از این سیستم با چالش‌هایی جدی مواجه شده است. در هفته هشتم لیگ برتر دیدار ملوان بندرزنلی و استقلال خوزستان بدون استفاده از سیستم VAR در ورزشگاه سیروس قایقران شهر بندرزنلی برگزار شد و در این هفته نیز شاهد برگزاری تقلیل سپاهان و شمس‌آذر قزوین در ورزشگاه سردار آزادگان بدون استفاده از VAR بودیم.

برخورد توپ به دست بازیکنان سپاهان در یک موقعیت مشکوک نیمه دوم، باعث شد تا باشگاه شمس‌آذر با یک پوستر کنایه‌آمیز به این موضوع واکنش نشان دهد؛ تیمی که در هفته اول لیگ برتر نیز از نبود VAR در تقابل خود با استقلال خوزستان روی صحنه گل اول این تیم متضرر شده بود. حالا سوال اینجاست که با توجه به محدودیت وجود دستگاه‌های VAR در کشور، چه اضارری به برگزاری شش مسابقه در یک روز از سوی سازمان لیگ وجود دارد؟ بویژه در هفته‌ای که هیچ‌کدام از دو تیم سپاهان و گل‌گهر که دارای دستگاه اختصاصی VAR هستند، میزبان نبودند و در این زمینه، عملاً دو دستگاه اختصاصی باشگاه‌ها از دسترس خارج شده‌اند. جالب اینکه فدراسیون فوتبال و مسئولان VAR وعده‌هایی در قبال خرید دستگاه از سوی سایر باشگاه‌ها نیز داده بودند اما این وعده‌ها تا به امروز عملی نشده است. محسن حکیم رئیس کارگروه فدراسیون فوتبال در خصوص شرایط فعلی این سیستم در ایران می‌گوید: «تاکنون در فصل جاری، موفق شدیم ۹۰ درصد مسابقات لیگ برتر را با استفاده از سیستم VAR برگزار کنیم که دستاوردی فوق‌العاده برای فوتبال کشورمان محسوب می‌شود. پارسل با چالش‌هایی مواجه بودیم، اما اسمال با تلاش فراوان، این مشکلات را به حداقل رساندیم و خوشبختانه تا این مرحله، حدود ۹۰ درصد مسابقات بدون مشکل و با بهره‌گیری از VAR انجام شده است. با توجه به زیرساخت‌های موجود در ورزشگاه‌های کشور، توانستیم VAR را بالاترین کیفیت ممکن ارائه دهیم و تقریباً به هر مسابقه به صورت میانگین، حضور مؤثر و بموقع داشته‌ایم. بنابراین در حوزه فناوری و ارائه زیرساخت‌های VAR، تیمی فرایندها تاکنون به شکل مطلوب و بدون مشکل پیش رفته است.» با این حال موفقیت زمانی رقم می‌خورد که بدون از بین رفتن یکپارچگی مسابقات، شاهد برگزاری ۱۰۰ درصد مسابقات با VAR باشیم.

ورزش

روزنامه در اقتصاد

دوشنبه ۲۷ بهمن ۱۴۰۴ | شماره ۸۶۳

www.marzeghtesad.ir

▼ نخستین صحبت‌های آلوز پس از حضور در سپاهان

هافبک تازه‌وارد سپاهان از حضور در جمع طلایی پوشان ابراز خوشحالی کرد.

ریکاردو آلوز هافبک پرتغالی پیشین تراکتور با حواشی فراوان به سپاهان پیوست و باشگاه اصفهانی در میان اعتراض تراکتوری‌ها امروز به طور رسمی از او رونمایی کرد.

آلوز بعد از پیوستن به سپاهان در گفت و گویی با بخش رسانه‌ای این باشگاه اعلام کرد که از شرایط موجود خوشحال است. او گفت: «هن خیلی هیجان‌زده هستم که به این تیم و باشگاه پیوستم. تمام تلاشم را برای این باشگاه خواهم کرد. خوشحالم از اینکه عضوی از این خانواده هستم.» هافبک پرتغالی تازه‌وارد سپاهان همچنین بیان کرد: «بی‌صبرانه منتظر حضور در تمرینات هستم و بازی‌ها شروع شود تا انرژی موجود در این باشگاه را حس کنم و با هم بتوانیم کاری ویژه انجام بدهیم.»

▼ مدافع استقلال در قطر جراحی می‌کند

مدافع ازبکستانی استقلال خواهان جراحی زانوئی خود در قطر شده است.

رستم آشورماتوف مدافع ازبکستانی و تازه‌وارد استقلال در جریان تمرینات پیش‌فصل دچار مصدومیت شدید شد و بعد از پیگیری‌ها مشخص شد که با پارگی رباط صلیبی روبه‌رو است. آشورماتوف که با دانش‌انسی باید ماه‌ها دور از فوتبال باشد، احتمالاً ناماش از لیست تیم خارج خواهد شد و نیم فصل با بهبودی نسبی می‌تواند برگردد.

این مدافع ازبکستانی در آخرین خواسته خود از مسئولان استقلال ، خواهان جراحی در کمپ اسپایر قطر شده اما این مسئله هنوز با موافقت آبی پوشان مواجه نشده است.

مسئولان استقلال قصد دارند آشورماتوف را متقاعد به جراحی در داخل ایران کنند و به همین خاطر باید جلسه‌ای با او داشته باشند. از طرف دیگر استقلال هنوز اقدامی برای انجام جراحی مدافع ازبک در خارج از ایران انجام ندهاده و همه چیز به روزهای آینده موکول شده است.

▼ خرید جدید استقلال خداحافظی کرد

سعید سحرخیزان با انتشار یک استوری احساسی، رسماً از هم‌تیمی‌هایش در اورنبرگ خداحافظی و برایشان آرزوی موفقیت کرد.

سعید سحرخیزان، مهاجم ایرانی باشگاه اورنبرگ، با انتشار یک استوری در صفحه اینستاگرامش، از هم‌تیمی‌های خود خداحافظی کرد و برای آن‌ها در ادامه مسیر آرزوی موفقیت کرد.

این خداحافظی نشان‌دهنده پایان رسمی حضور او در فوتبال روسیه و آغاز فصل جدیدی از دوران حرفه‌ای‌اش در ایران است. سحرخیزان که فصل گذشته عملکرد خوبی در لیگ برتر روسیه داشت، حالا پس از توافق کامل میان باشگاه استقلال و اورنبرگ، آماده بازگشت به فوتبال ایران شده است.

طبق برنامه‌ریزی انجام‌شده، این بازیکن امشب وارد تهران می‌شود تا پس از حضور در باشگاه استقلال، قرارداد اظهار خود را امضا کرده و رسماً به‌عنوان یکی از خریدهای مهم تابستانی آبی‌پوشان معرفی شود.

▼ مصدومیت ۲ هفته‌ای مدافع ملی‌پوش پرسپولیس

رئیس کمیته پزشکی پرسپولیس گفت: مرتضی پورعلی‌گنجی نیازی به جراحی ندارد و با گارد محافظ امکان انجام کامل تمرینات را به خواهد داشت. دکتر فرید زرینه در گفتگو با سایت رسمی باشگاه پرسپولیس در ارتباط با وضعیت مدافع سرخپوشان اظهار داشت: آقای پورعلی گنجی در بازی دوستانه با تیم آلومینیوم اراک دچار آسیب‌دیدگی از ناحیه بینی شد. گرافی انجام شده یک شکستگی خطی را نشان داد.وی گفت: این نوع آسیب نیازی به جراحی نداشته و با مراقبت‌های لازم یک دوره درمان دو هفته‌ای دارد. او با گارد محافظ، امکان تمرینات با توپ را خواهد داشت و بدون گارد تمرینات بدون توپ می‌تواند انجام دهد. استفاده از گارد برای محافظت و عدم تشدید آسیب در صورت برخورد توپ یا دیگر برخورد‌های معمول در بازی فوتبال است.

▼ ورود استقلال به لیگ بسکتبال

تیم فوتبال استقلال رسماً صاحب تیم بسکتبالی شده و قرار است در فصل جدید رقابت‌های لیگ بسکتبال حضور یابد. مؤید این موضوع هم انتخاب یکی از بهترین مربیان داخلی است که باشگاه استقلال از این خبر رونمایی کرده است. باشگاه استقلال در این راستا به مصوبه هیأت‌مدیره اشاره کرده که در آن تأکید شده به تشکیل تیم‌های ورزشی به جز فوتبال در دو بخش آقایان و بانوان. به همین منظور تیم بسکتبال تشکیل شده و هدایت تیم بسکتبال آقایان استقلال به مهران شاهین طبع واگذار شده است. در عین حال باشگاه استقلال تیم بسکتبال بانوان خود را نیز راه‌اندازی کرده و قرار است مربیگری این تیم را فرزانه حمایی برعهده بگیرد.

صاحب امتیاز: موسسه مطبوعاتی دانش پیام بامداد نوبین

مدیر مسئول: ابوالفضل حمیدی

چاپ: جام جم

آدرس: تهران، بلوار مرزداران، خیابان البرز، البرزیکم، پلاک ۶

تلفن: ۰۲۱-۴۹۱۰۵۰۰۰

گستره توزیع: سراسری

شرکت توزیع: نشر گستر

گذار نهادی در اقتصاد ایران

مر تفضی اکبری - اتاق بازرگانی طی یک بیانیه خواستار تغییر ساختار حکمرانی اقتصادی کشور شد. در این بیانیه، اعضای پارلمان بخش خصوصی ضمن تشریح بحران‌های ساختاری موجود، تأکید کرد ن

سی‌امین نشست هیات نمایندگان اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران در روز یکشنبه برگزار شد. در این نشست فعالان بخش خصوصی به مشکلاتی اشاره کردند که طی هفته‌های اخیر فشار مضاعفی بر دوش کسب‌وکارها و معیشت مردم گذاشته است. به گفته اعضای هیات نمایندگان اتاق ایران، قطعی و اختلال اینترنت و همچنین افزایش ریسک‌های سرمایه‌گذاری، فعالیت هزاران کسب‌وکار آنلاین و سایر بنگاه‌های اقتصادی را مختل کرده است. همچنین، بودجه تدوین‌شده برای سال ۱۴۰۵، تصویر روشنی از ناترازی و فشار مالیاتی بر بخش خصوصی ارائه می‌دهد.

از سوی دیگر، نایب‌رئیس اتاق بازرگانی ایران در این جلسه با تأکید بر ابعاد اقتصادی مذاکرات میان ایران و آمریکا، پیشنهاد داد که زمینه نقش‌آفرینی اتاق بازرگانی ایران و بخش خصوصی فراهم شود. در پایان این نشست متن بیانیه هیات نمایندگان اتاق بازرگانی ایران قرائت شد. اعضای اتاق بازرگانی در این بیانیه تأکید کردند که خروج از بن بست اقتصادی موجود نیازمند تغییر ساختار حکمرانی اقتصادی کشور است. همچنین در این نشست، درباره وضعیت اقتصاد سلامت و چالش‌هایی مانند بدهی دولت به شرکت‌های دارویی، کمبود نقدینگی و فاصله زیاد استان‌ها در دسترسی به خدمات درمانی هشدار داده شد. همزمان، فعالان حوزه اقتصاد دیجیتال نسبت به نبود امنیت سرمایه‌گذاری، تصویب ناکهانی قوانین و هزینه‌های بالای سیاستگذاری‌های غیرقابل پیش‌بینی انتقاد کردند. موضوعات مطرح‌شده در این جلسه نشان می‌دهد که نمایندگان پارلمان بخش خصوصی نسبت به روند فعلی سیاستگذاری اقتصادی و سیاسی نگرانی جدی دارند و خواستار اصلاحات عملی و فوری هستند.

بیانیه هیات نمایندگان اتاق بازرگانی ایران

در نشست هیات نمایندگان، بیانیه اتاق بازرگانی ایران درباره لزوم اصلاح ساختار حکمرانی اقتصادی کشور قرائت شد. متن این بیانیه به شرح زیر است: «اقتصاد ایران در مقطعی تعیین‌کننده از گذر نهادی و اصلاح ساختاری قرار گرفته که کیفیت حکمرانی اقتصادی در این مقطع، نقشی سرنوشت‌ساز در تحقق ثبات، رشد پایدار و ارتقای رفاه عمومی ایفا می‌کند. استمرار تورم مزمن، تداوم ناترازی‌های ساختاری و فرسایش ظرفیت‌های تولیدی کشور نشان می‌دهد که چالش‌های اقتصاد ملی، ماهیتی ریشه‌دار یافته و از کاستی‌های نظام تصمیم سازی، سیاستگذاری و حکمرانی اقتصادی نشأت می‌گیرد.

از منظر بخش خصوصی، ثبات اقتصادی، پیش‌شرط هر مسیر توسعه‌ای محسوب می‌شود و تحقق آن در گرو ثبات سیاست‌ها، کاهش ریسک‌های سیاسی و مقرراتی، استقرار حاکمیت قانون و ارتقای پیش‌بینی پذیری محیط اقتصاد کلان قرار می‌گیرد. چنین چارچوبی با کاهش هزینه‌های مبادله، بازسازی اعتماد فعالان اقتصادی و گسترش تعاملات اقتصادی و تجاری داخلی و بین‌المللی، زمینه شکل‌گیری سرمایه‌گذاری مولد و پایدار را فراهم می‌آورد. هیات نمایندگان اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران بر این باور است که بخش مهمی از اختلال‌های کونی اقتصاد کشور نه صرفاً ناشی از محدودیت منابع یا فشارهای بیرونی، بلکه به دلیل ضعف تعهد سیاسی، ناپایداری تصمیمات، تراکم مقررات و ناهماهنگی سیاست‌ها پدیدار شده است. در چنین شرایطی، انسدادی درونی در

اینفو گرافیک

۲۵ ابربدهکار بانکی کدامند؟

بانک مرکزی به تازگی، تازه‌ترین فهرست ابربدهکاران شبکه بانکی را منتشر کرده است. فهرستی که مربوط به وضعیت تسهیلات اعطایی تا پایان شهریور ۱۴۰۴ و شامل اطلاعات جزئی درباره تسهیلات معوق، مشکوک‌الوصول و جاری در ۲۵ بانک کشور می‌شود. نکته: آسامی بانک‌ها که طبق قانون بودجه در اختیار عموم قرار گرفته، در این اینفو طبق حروف الفبایب شده‌اند، اما اطلاعات منتشر شده توسط بانک مرکزی شفاف نیستند، چون اطلاعات کامل در اختیار بانک مرکزی قرار نگرفته است.

ایده	پست بانک	دی	شهر	گروه‌نگین
اقتصاد نوین	تجارت	رهایه	صادرات	کسبکی
ایران زمین	توسعه صادرات	سامان	صنعت و معدن	مله
ایران و خاورش	توسعه تعاون	سرمایه	تار آفرین	میل
پارس‌بان	طوقه‌پناه	سینا	گشاویز	ملی

اسامی بانک‌ها که طبق قانون بودجه در اختیار عموم قرار گرفته، در این اینفو طبق حروف الفبایب شده‌اند، اما اطلاعات منتشر شده توسط بانک مرکزی شفاف نیستند، چون اطلاعات کامل در اختیار بانک مرکزی قرار نگرفته است.

نیاز به چهره‌های تازه و نویسنندگان جدید داریم

مهراب قاسم‌خانی، طنزنویس مطرح چند دهه‌اخیر برای اجتماعی بر رسانه‌های جمعی سخن گفت. فیلمنامه‌نویس «پورچین» که مدتی از نوشتن برای تلویزیون دور مانده، درباره احتمال همکاری با این رسانه توضیح داد: در حال حاضر، حاضر نیستم به تلویزیون برگردم و کار کنم، ولی

تلویزیون و سینما، در گفت‌وگو با ایسنا درباره تأثیر شبکه‌های

اجتماعی بر رسانه‌های جمعی سخن گفت. فیلمنامه‌نویس «پورچین» که مدتی از نوشتن برای تلویزیون دور مانده، درباره احتمال همکاری با این رسانه توضیح داد: در حال

حاضر، حاضر نیستم به تلویزیون برگردم و کار کنم، ولی

واقعا بچشم تحریم تلویزیون نیست.

نیاز به چهره‌های تازه و نویسندگان جدید داریم

تلویزیون مال ماست، مال تولیدکننده‌ها و مردم است و هیچ‌وقت مال مدیرانش نبوده است. در تمام سال‌هایی

که بودم، آن صندلی‌هایی که از پشتشان به من می‌گفتند

هیات نمایندگان اتاق ایران خود را شریک نهادی دولت در طراحی، اجرا و پایش اصلاحات پیش رو دانسته و همراهی مسوولانه با دولت را در مسیر عبور از چالش‌ها و ساختن آینده‌ای باثبات و توسعه‌گرا برای اقتصاد ایران دنبال می‌کند.

دولت، بزرگ‌ترین بدهکار شرکت‌های دارویی

در نخستین نطق پیش از دستور این نشست، عباس کبریایی‌زاده، رئیس فدراسیون اقتصاد سلامت و عضو هیات نمایندگان اتاق بازرگانی ایران، با ارائه گزارشی از وضعیت بخش سلامت، گفت: ۷۷.۵ درصد جمعیت ایران بین ۱۵ تا ۶۶ سال دارند و به زودی سالمند خواهند شد. پیش‌بینی می‌شود تا سال ۲۰۳۰ حدود ۱۳ درصد جمعیت ایران سالمند شوند و این مساله پیام روشنی برای نظام سلامت دارد. او افزود: برابری در استان‌های مختلف از نظر برخورداری از خدمات نظام سلامت فاحش است و این نقش‌اتاق‌های سراسر کشور در مشارکت برای توزیع برابر این خدمات را پررنگ می‌کند. او ادامه داد: بازار دارویی ایران رشد متوسط بیشتری از دنیا دارد و درحالی‌که رشد آن در دنیا ۴ درصد است، در ایران ۵.۱ درصد رشد را شاهد هستیم. با ظرفیت‌سازی در ایران ۹۸ درصد دارو در داخل تولید می‌شود که ۸۴ درصد بازار دارو را تشکیل می‌دهد. سهم دلاری دارو در ایران نیز روند نزولی داشته است.

کبریایی گفت: به نظر می‌رسد اهداف در نظر گرفته شده در برنامه هفتم در بخش سلامت، دست‌نیافتنی باشند. به عنوان مثال، پرداخت از جیب بیماران اکنون ۵۶ درصد است و قرار است در پایان برنامه به کمتر از ۳۰ درصد برسد که امری بعید به نظر می‌رسد. او با بیان اینکه دولت بزرگ‌ترین بدهکار شرکت‌های دارویی است، گفت: چالش نقدینگی، قیمت‌گذاری دستوری، تأمین ارز پایدار شرکت‌های تولیدی، تأمین تسهیلات برای تأمین نقدینگی، چالش سرمایه‌گذاری و توسعه مهم‌ترین چالش‌های نظام سلامت در حال حاضر است.

خطر فروپاشی اقتصاد

در دومین نطق پیش از دستور نیز افشین کلاهی، رئیس کمیسیون کسب‌وکارهای نوین و دانش‌بنیان اتاق بازرگانی ایران، با مروری بر وضعیت اقتصاد دیجیتال کشور گفت: حق رقابت در اقتصاد ایران به‌درستی شکل نگرفته و این وضعیت هم در حوزه تولید و هم در بخش فروش مشهود است. نرخ‌گذاری‌های دستوری، کلاهی با اشاره به افزایش ریسک در حوزه تجارت تصریح کرد: مانند نفت و انرژی، از جمله موانع اصلی شکل‌گیری یک اقتصاد رقابتی است.

به گفته او، در چنین فضایی سرمایه‌گذاری خطرپذیر که لازمه رشد استارت‌آپ‌ها است، شکل نمی‌گیرد؛ نه در داخل کشور کسی حاضر به پذیرش ریسک است و نه امکان جذب سرمایه‌گذار خارجی فراهم شده است. کلاهی با اشاره به افزایش ریسک در حوزه تجارت تصریح کرد: تصمیم‌سازی‌های سیاسی هزینه فعالیت اقتصادی را بالا برده و در عین حال سازوکار مشخصی برای جبران خسارت فعالان اقتصادی وجود ندارد. حتی در موضوع صادرات نیز صادرکنندگان با چالش نرخ‌های دستوری برای بازگشت ارز مواجه‌اند و این مساله عملاً حق مالکیت فردی را زیر سوال می‌برد. قوانین و مقررات خلق‌الساعه نیز امنیت اقتصادی را سلب کرده و امکان برنامه‌ریزی بلندمدت را از فعالان اقتصادی گرفته است. به گفته او، نتیجه چنین شرایطی از دست رفتن سرمایه انسانی است، چرا که نیروی انسانی متخصص برای دستیابی به حق انتخاب سبک زندگی و آینده شغلی، مهاجر را انتخاب می‌کنند. او همچنین فیلترینگ و کیفیت پایین اینترنت را از دیگر موانع جدی فعالیت در اقتصاد دیجیتال دانست و گفت: اینترنت امروز کف هرم نیازهای مردم و یک زیرساخت حیاتی همچون جاده است.

به گفته کلاهی، ابزار کار صدها هزار نفر اینترنت است و با قطعی آن، هزاران بازار آنلاین تعطیل می‌شود، درحالی‌که به دلیل نگرانی‌های امنیتی حتی یک بازار فیزیکی نیز به این سادگی تعطیل نمی‌شود؛ زیرا کسب‌وکارهای اینترنتی به دلیل ماهیت غیرمتمرکز، آسیب‌پذیری بیشتری دارند. کلاهی با اشاره به آمارهای کلان اقتصادی اظهار کرد: در سال‌های گذشته تولید ناخالص داخلی ایران نسبت به کشورهای همسایه کاهش یافته و شاخص اقتصاد دیجیتال کشور نیز با وجود شعارهای توسعه دانش‌بنیان، از اغلب رقبای منطقه‌ای پایین‌تر است. همچنین، سهم اقتصاد دیجیتال از تولید ناخالص داخلی ایران حدود نصف متوسط جهانی است. رئیس کمیسیون کسب‌وکارهای نوین و دانش‌بنیان اتاق بازرگانی ایران در پایان تأکید کرد: مشکل اصلی در نحوه سیاستگذاری اقتصادی است و اگر تغییر پارادایم در این حوزه صورت نگیرد، اقتصاد کشور با خطر فروپاشی مواجه خواهد شد.

لزوم کنترل تقاضای کاذب ارز

در آخرین نطق پیش از دستور علیرضا کلاهی صدمی، عضو هیات نمایندگان اتاق بازرگانی ایران، با بیان اینکه افزایش بیش از ۱۰۰ درصدی واردات کالای اساسی با ارز رانتی جلوی افزایش فقر را نگرفت و نرخ فقر تقریباً دو برابر شد، گفت: پارانه مستقیم در مجموع اقدام بهتری است. او با اشاره به چالش‌های سیاست تخصیص ارز ترجیحی به بخش صنعت، گفت: ناترازی در منابع و مصارف که به ایجاد تقاضای کاذب ارز ترجیحی و کاهش صادرات منجر شده، بیش آظهری، عدم امکان رهگیری ارز ترجیحی، چالش رفع تعهد ارزی، توسعه نامتوازن صنعت، جان‌شینی تولید داخلی با واردات، کاهش انگیزه داخلی‌سازی و فساد ناشی از امضاهای طلایی از جمله این چالش‌ها است. کلاهی تأکید کرد: اصلی‌ترین موضوعی که سیاستگذار با حذف ارز ترجیحی باید برای آن چاره‌اندیشی کند، حل مشکل نقدینگی است که با جهش قیمت‌ها دوچندان شده است. بهترین راه‌حل اعتباری کردن جریان فروش مواد اولیه در بورس کالا است.

او ادامه داد: برای اینکه نرخ دولتی ارز گران نشده و حتی‌المقدور به سمت تک‌نرخ‌ی برویم باید تقاضای ارز آزاد را کنترل کرد. طبیعی است که تقاضای سرمایه‌ای را نمی‌توان محدود کرد. اما تقاضای تجاری رسمی و تقاضای تجاری غیررسمی را می‌توان با سیاست‌های درست کنترل کرد. اگر فرآیندهای واردات را تسهیل کنیم و کاهش عوارض گمرکی را شاهد باشیم می‌توان نیاز در این بخش را محدود کرد.

عکس نوشت

کارتون

نمایشگاه

دستاوردهای

شاخص علمی

و فناوریانه

جهاد دانشگاهی

«شروین حاجی‌پور» با زنگر شد

شروین حاجی‌پور، خواننده‌ای که اولین بار در برنامه عصر جدید روی صحنه رفت و با استقبال خوبی از سسوی مخاطبان مواجه شد، به دنیای بازیگری پیوست.

حاجی‌پور به همراه پریناز ایزدیار نقش‌های اصلی فیلم «بن‌سای» به کارگردانی علی بهراد را بازی می‌کنند.

بهراد که پیش از این فیلم‌های «تصور» و «تهران کنارت» را ساخته، از هفته آینده سومین فیلمش را به تهیه‌کنندگی رضا فتح‌اللهی کلید می‌زند.

معرفی نامزد ایسرانی جایزه «من می‌خوانم»

علی‌اصغر سیدآبادی از سوی شورای کتاب کودک به عنوان نامزد جایزه جهانی IREAD (من می‌خوانم) ۲۰۲۶ معرفی شد. شورای کتاب کودک پس از اعلام فراخوان و طی مراحل داوری و بررسی در گروه جویز ترویج برای بار دوم «علی‌اصغر سیدآبادی» را برای دریافت جایزه IREAD (من می‌خوانم) معرفی کرد.

بنیاد «شنن زن» در چین و دفتر بین‌المللی کتاب برای نسل جوان (IBBY)، اخیراً جایزهای به نام IREAD (من می‌خوانم) را برای مورخان برجسته کتابخوانی بنیان نهاده‌اند که به منظور تشویق و ایجاد تمهد پایدار در قبال ترویج کتابخوانی و امید ترویج کتابخوانی برای مردم کره زمین به فعالان این عرصه اهدا می‌شود. این جایزه مشوق افرادی است که حداقل سه سال، با ناواری و خلاقیت، در زمینه خواندن و شیوه‌های مختلف آن، با کودکان در جوانان فعالیت کرده باشند و فعالیتشان تداوم داشته باشد. نامزدهای این جایزه را در ایران شورای کتاب کودک-شاخه ملی دفتر بین‌المللی کتاب برای نسل جوان (IBBY) -تعیین و معرفی می‌کند.

داوران گروه جویز ترویج شورای کتاب کودک، علی‌اکبر بهار، جعفر تونزندهجانی، فاطمه چاپکار، رویا شهری، لیلا کفکش‌زاده و ندا موحدی‌پور هستند.

ادبیات ترجمه کره جنوبی رکورد زد

گزارش تازه مؤسسه ادبیات کره نشان می‌دهد که فروش خارجی کتابهای کره‌ای در سال ۲۰۲۴ با جهشی ۱۳۰ درصدی نسبت به سال قبل آن، به رکورد تاریخی ۱.۲ میلیون نسخه رسید. فروش ادبیات کره‌ای در بازارهای بین‌المللی در سال ۲۰۲۴ بیش از دوبرابر شد؛ موجی از علاقه‌مندی جهانی به آثار کره‌ای و کسب جایزه تاریخی نوبل توسط هان کانگ نقش کلیدی در این جهش داشت.

بر اساس داده‌های تازه منتشرشده توسط مؤسسه ترجمه‌ادبیات کره(LTIKorea)، کتابهایی که با حمایت مالی این مؤسسه برای ترجمه و انتشار منتشر شده‌اند، در سال گذشته حدود ۱.۲ میلیون نسخه در خارج از کشور فروش داشته‌اند. این رقم نسبت به سال ۲۰۲۳ که ۵۲۰ هزار نسخه بود، رشدی بیش از ۱۳۰ درصد را نشان می‌دهد.

نتایج این بررسی همچنین حاکی از آن است که در فاصله سال‌های ۲۰۲۰ تا ۲۰۲۴، در مجموع ۹۴۲ عنوان کتاب در ۴۰ زبان مختلف به فروش رسیده و در مجموع ۲۶۸ میلیون نسخه فروخته‌اند؛ این عدد ۷۳ هزار نسخه بیشتر از دوره پنج‌ساله قبلی (۲۰۱۹ تا ۲۰۲۳) است.

سال ۲۰۲۴ از نظر تعداد عناوین منتشرشده و فروش کلی سالی استثنایی بود. میانگین فروش هر کتاب به رکورد ۱،۳۷۱ نسخه رسید و ۴۵ عنوان بیش از ۵ هزار نسخه و ۲۴ عنوان بیش از ۱۰ هزار نسخه فروختند.

در میان پر فروش‌ترین‌ها می‌توان به آثار زیر اشاره کرد:

(درس‌های یونانی) نوشته هان کانگ (ترجمه انگلیسی)

(خشکشویی خندان یون‌نام-دونگ) نوشته کیم جی-یون (ترجمه انگلیسی)

(گوله برقی) نوشته پارک سو-یونگ (انگلیسی) (فروشگاه رؤیاهای دارالگ) نوشته لی می-یه (ترجمه فرانسوی)

فروشگاه مواد غذایی فرصت دوباره) نوشته کیم هو-یون (ترجمه آلمانی)

(دم باشکوه رویاه) نوشته سون وون-هیونگ (ترجمه روسی)

موفقیت هان کانگ و دریافت جایزه نوبل ادبی ۲۰۲۴، بنا بر اعلام مؤسسه ادبیات کره، نقطه عطفی در گسترش جهانی ادبیات کره‌ای بوده است. آثار این نویسنده که با حمایت این نهاد به ۲۸ زبان ترجمه و ۷۷ نسخه منتشر شده‌اند، در سال گذشته به‌تنهایی حدود ۳۱۰ هزار نسخه فروش داشته‌اند. علاقه‌مندی به آثار او تنها محدود به انتشارهای جدید نبوده؛ فروش بین‌المللی کتاب‌های منتشرشده پیش از ۲۰۲۳ نیز پنج‌برابر افزایش یافت و از حدود ۳۰ هزار نسخه در سال ۲۰۲۲ به ۱۵۰ هزار نسخه در سال ۲۰۲۴ رسید.

.....

▼ آغاز تولید انیمیشن سینمایی «بچه‌های جنگ»

با پویانمایی «بچه‌های جنگ»، جنگ تحمیلی ۱۲ روزه میان ایران و رژیم صهیونیستی در قالب فیلم سینمایی روایت می‌شود.

طبق گزارش رسیده، مجموعه مه‌وا، تولید اولین انیمیشن سینمایی با موضوع جنگ ۱۲ روزه تحمیلی رژیم صهیونیستی علیه ایران را با عنوان «بچه‌های جنگ» آغاز کرده است.

